

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2547

นายชาติวุฒิ ชนบัตร

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

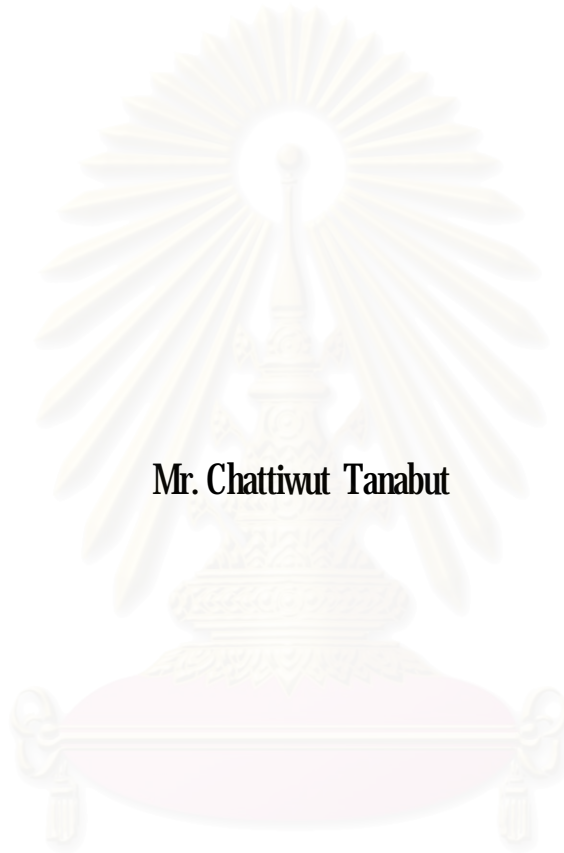
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1131-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**RISK BEHAVIORS FOR HIV INFECTION AMONG STUDENTS IN THE BANGKOK
METROPOLITAN NON - FORMAL EDUCATION SYSTEM**

Mr. Chattiwut Tanabut

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Community Medicine**

Department of Preventive and Social Medicine

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

ISBN 974-53-1131-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษา
อยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.
2547

โดย

นายชาติวุฒิ ชนบัตร

สาขาวิชา

เวชศาสตร์ชุมชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์นายแพทย์นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ชนะมัน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล)

.....กรรมการ
(ดร.ปาน กิมปี)

ชาติวุฒิ ชนบัตร : พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในระบบ
การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2547 (**RISK BEHAVIORS FOR HIV
INFECTION AMONG STUDENTS IN THE BANGKOK METROPOLITAN
NON - FORMAL EDUCATION SYSTEM IN THE YEAR 2004**)

อ. ที่ปรึกษา: ศ.นพ.ไพฑูย์ โล่ห์สุนทร. อ.ที่ปรึกษาร่วม: รศ.นพ.นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล.
116 หน้า. ISBN 974-53-1131-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ความรู้และ
เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยง
และศึกษาความสัมพันธ์ของระดับความรู้และเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ของ
กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเองที่ดัดแปลงมาจากโครงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการ
ติดเชื้อเอชไอวี ของสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จำนวนตัวอย่าง **400**
คน เป็นนักเรียนชาย **200**คน นักเรียนหญิง **200**คน โดยทำการศึกษาระหว่าง วันที่ **15** ธันวาคม
2547 - 15 กุมภาพันธ์ **2548**

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครมีพฤติ
กรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยรวม (ร้อยละ **72.2**) ความรู้
ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอยู่ในระดับดี แต่ระดับเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอ
วีอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
สถานภาพสมรสของบิดามารดา และบุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย ($p < 0.05$)

ผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการดำเนินงานด้านสา
ธารณสุข เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษ
านอกโรงเรียนในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน

ปีการศึกษา **2547**

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

467 471 72 30 MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD: HIV/ RISK BEHAVIOR/ NON - FORMAL EDUCATION

CHATTIWUT TANABUT: RISK BEHAVIORS FOR HIV INFECTION AMONG STUDENTS IN THE BANGKOK METROPOLITAN NON - FORMAL EDUCATION SYSTEM, 2004. THESIS ADVISOR: PROF. DR. PAIBOOL LOHSOONTHORN, THESIS COADVISOR: ASSOC. PROF. DR. NARIN HIRANSUTHIKUL, 116 pp. ISBN 974-53-1131-6

The objectives of this research were to study the risk behaviors for HIV infection, the knowledge and attitude about HIV prevention, relationship between personal factors and risk behaviors and relationship between the knowledge and attitude and risk behavior among students in the Bangkok Metropolitan non - formal education system. The data were collected by self - administered questionnaires adapted from the surveillance project on behavior related to HIV infection, the Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public health. There were 400 respondents with 200 males and 200 females. The data were collected between 15 December 2004 - 15 February 2005.

The results showed that 72.2 % of the students in non - formal education system had risk behaviors for HIV infection. Their knowledges about HIV prevention were in good level but their attitudes about HIV prevention were low. The factors significantly related to the risk behaviors for HIV infection were gender, age, educational level, marital status, and the person whom the students stayed with (p - value < 0.05).

The results of this study might be used as the information for consideration of effective public health intervention in order to reduce the risk behaviors for HIV infection among students in non - formal education in Thailand.

Department of Preventive and Social Medicine
Field of study Community Medicine
Academic Year 2004

Student's signature.....
Advisor's signature.....
Co-Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์นายแพทย์นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ชนะมัน ประธานในการ สอบวิทยานิพนธ์ และ ดร. ปาน กิมปี กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือ ชี้แนะข้อบกพร่องและข้อคิดเห็นต่างๆด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนายแพทย์เกษม ตั้งเกษมสำราญ คุณกฤษณ์ดิวัฒน์ ฉัตรทอง อาจารย์ คุชณีย์ สุวรรณคง คุณวิภา ภวานาภรณ์ และคุณสุทธิสาร วัฒนมน โน ที่กรุณาตรวจสอบและแก้ไข เครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆที่เป็นประโยชน์เป็นอย่างดียิ่ง เป็นผลให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่าน ของภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะ แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้วิชาความรู้ ตลอดจนคำแนะนำ เป็นผลให้วิทยานิพนธ์ สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่กรุณา สนับสนุนเงินทุนวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง สุขภาพทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลติดต่อประสานงานเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสุนทร ต้นปี นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ระนอง ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นผล ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คณะอาจารย์และนักศึกษา ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครที่ให้ความร่วมมือในการประสานงานและเก็บข้อมูลวิจัยและให้การต้อนรับคณะผู้ ทำการวิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดาและมารดา ที่ให้การอบรมสั่งสอน เลี้ยงดู และขอบคุณพี่น้องทุกคนที่ช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	4
ตัวแปร.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ปัญหาทางจริยธรรม.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
โรคเอดส์.....	8
แนวคิดเรื่องการศึกษาออกโรงเรียน.....	13
แนวคิดทฤษฎีอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพ.....	20
พฤติกรรมการป้องกันโรค.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ศึกษา.....	25
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
รูปแบบการวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การสังเกตและการวัด.....	35
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	35

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ลักษณะด้านประชากร.....	42
พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี.....	46
ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์.....	48
ประสบการณ์การใช้สารเสพติดและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์.....	58
ความรู้และเจตคติในการป้องกันโรคเอดส์.....	59
ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี.....	60
ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้และเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับ พฤติกรรมเสี่ยง.....	64
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผลการวิจัย.....	72
ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	78
รายการอ้างอิง.....	80
ภาคผนวก.....	85
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	86
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	103
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	104

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามปัจจัยด้านข้อมูลประชากรทั่วไป.....	43
2. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมเสี่ยงรายด้านในนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการ ศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร จำแนกตามผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์.....	46
3. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมเสี่ยงโดยรวมในนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการ ศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร จำแนกตามผู้ที่เคยใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น.....	47
4. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมเสี่ยงด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยรวมใน นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร.....	47
5. จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์.....	48
6. จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิง บริการ.....	49
7. จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์แฟนหรือ คู่รัก..	50
8. จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่อีกหรือหญิง ขายบริการทางเพศ.....	51
9. จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือ ทางทวารหนักกับผู้ชายด้วยกันในรอบ 12 เดือน.....	52
10. จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามจำนวนคนทั้งหมดที่มีเพศสัมพันธ์, แหล่งที่มาซึ่ง ดูยางอนามัยและการได้รับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์.....	53
11. จำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์.....	54

ตารางที่	หน้า
12 จำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรัก.....	55
13 จำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรักในรอบ 12 เดือน.....	56
14 จำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วย, การขอร้องให้คู่นอนสวมถุงยางอนามัยและการได้รับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์.....	57
15 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์.....	58
16 แสดงร้อยละของระดับความรู้ในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร.....	59
17 แสดงร้อยละของระดับเจตคติในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร.....	60
18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์.....	61
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน.....	62
20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์.....	64
21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน.....	65

ตารางที่	หน้า
22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้าน ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอก โรงเรียนกรุงเทพมหานคร.....	65
23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้าน ประสบการณ์การใช้สารเสพติดโดยใช้เข็มร่วมกันในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ใน ระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร.....	66

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

บทที่	หน้า
1. แผนภูมิแสดง conceptual framework	4
2. แผนภูมิแสดงการสุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน.....	35

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน โรคเอดส์ยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่พบได้ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนารวมทั้งประเทศไทย ซึ่งกว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่เริ่มมีการรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์รายแรกเกิดขึ้นในประเทศไทย การแพร่กระจายของโรคเป็นไปอย่างรวดเร็วและขยายวงกว้างออกไปในประชาชนทุกกลุ่มไม่เฉพาะผู้ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น หญิงขายบริการทางเพศ ชายรักร่วมเพศ หรือผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีด แต่ยังแพร่กระจายไปยังกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มเยาวชน หรือวัยรุ่นอีกด้วย ส่งผลกระทบต่อประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค (2) ได้รับรายงานสถานการณ์ ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อที่มีอาการ จากสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ สะสมตั้งแต่ปี 2527 จนขณะนี้ รวมทั้งสิ้น 312,429 ราย เป็นผู้ป่วยเอดส์เต็มขั้น จำนวน 228,246 ราย และเป็นผู้ติดเชื้อที่มีอาการป่วยจำนวน 84,183 ราย โดยมีผู้เสียชีวิตไปแล้วรวม 62,726 ราย ผู้ป่วยเอดส์ที่พบมากที่สุดเป็นกลุ่มวัยทำงาน ที่มีอายุระหว่าง 20-39 ปี ร้อยละ 78 จำแนกเป็นกลุ่มอายุ 25-29 ปี พบมีผู้ป่วยสูงสุด คือร้อยละ 26 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 30-34 ปี ร้อยละ 25 กลุ่มอายุ 35-39 ปี ร้อยละ 15 กลุ่มอายุ 20-24 ปี ร้อยละ 9 และพบต่ำสุดในกลุ่มอายุ 10-14 ปี ร้อยละ 0.13 สำหรับจังหวัดที่มีรายงานผู้ป่วยสะสมมากที่สุดตั้งแต่ ปี 2527 -ปัจจุบัน ได้แก่ กทม. 24,767 ราย รองลงมาคือเชียงใหม่ 16,807 ราย, เชียงราย 15,379 ราย, พะเยา 9,392 ราย, ลำปาง 8,302 ราย, และระยอง 6,545 ราย เฉพาะในปี 2546 จังหวัดที่มีรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์ มากที่สุดในประเทศได้แก่ กทม. 1,300 ราย รองลงมาคือ เชียงราย 641 ราย, พะเยา 461 ราย, และ ลำปาง 391 ราย ส่วนจังหวัดที่มีรายงานผู้เสียชีวิตจากโรคเอดส์ สะสมตั้งแต่ปี 2527- ปัจจุบัน มากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ กทม. 6,988 ราย เชียงราย 5,410 ราย ลำปาง 4,877 ราย เชียงใหม่ 4,072 ราย ระยอง 1,680 ราย

การระบาดของโรคเอดส์เกิดจากการมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น พฤติกรรมรักร่วมเพศ การสำล่อนทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน การใช้ยาเสพติดโดยใช้เข็มฉีดร่วมกัน และพบการระบาดได้มากในกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ย่านอุตสาหกรรม แหล่งท่องเที่ยว และในเขตที่ประชาชนอยู่กันอย่างแออัด การระบาดในประชากรกลุ่มดังกล่าวเชื่อว่าเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและพฤติกรรมของบุคคลเป็นสำคัญเพราะ ในภาวะที่บุคคลไม่ได้อยู่ในสภาพที่ส่งเสริมหรือไม่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงดังกล่าวแล้ว โอกาสติดเชื้อจะต่ำกว่ามาก และเมื่อพิจารณาถึงสภาพสังคมในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า สังคมมีการเปลี่ยนแปลงในสภาพที่เหมาะสมต่อการแพร่เชื้อเอชไอวีมาก

เช่น การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมค่านิยม วิธีการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศของประชากรในสังคมสูงขึ้น โอกาสของการเกิดและการแพร่กระจายของเชื้อเอชไอวีจึงมีมากขึ้น

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) เป็นหลักสูตรการศึกษาเล่าเรียนประเภทหนึ่งในระบบการศึกษาของไทย โดยกลุ่มที่เข้ารับการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา และมีฐานะยากจน, มีปัญหาครอบครัว และส่วนหนึ่งทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองแต่บางส่วนก็มีความพร้อมในการที่จะเรียนรู้ซึ่งได้ว่างเว้นจากการศึกษาต่อได้ การได้ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนนั้นเป็นการศึกษาที่มีโอกาสเล่าเรียนกับครู อาจารย์ และวิทยากรต่างๆ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละประมาณ 6-8 ชั่วโมง โดยใช้เวลาส่วนใหญ่ของแต่ละสัปดาห์ศึกษาค้นคว้าวิจัยด้วยตนเอง ทำให้กลุ่มนักเรียนเหล่านี้อาจมีการใช้เวลาว่างที่ไม่เป็นประโยชน์ ทั้งอยู่ในช่วงวัยทำงานและมีวิถีชีวิตประจำวันแตกต่างจากการศึกษาในภาคปกติได้

จากที่ผ่านมาได้มีการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุของการเกิดโรคเอดส์และพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรกลุ่มต่างๆ ได้มีความพยายามจากหน่วยงานรับผิดชอบที่จะควบคุมป้องกัน การติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มประชากรทั่วไป นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนก็เป็นประชากรกลุ่มหนึ่ง ที่มีโอกาสในการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี เพราะนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุของการเป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าเป็นวัยที่มีความซุกซน อยากรู้อยากลอง และมีการตัดสินใจที่รวดเร็วที่เอื้อต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน การใช้สารเสพติด เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประชากรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ขาดโอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบรวมทั้งการเข้ามาสนับสนุนดูแลในการให้ความรู้เรื่องการควบคุมป้องกัน การติดเชื้อเอชไอวีจากหน่วยงานที่รับผิดชอบน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในภาคปกติ อีกทั้งเป็นกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในทางด้านร่างกายจิตใจและความคิด เนื่องจากต้องรับผิดชอบตัวเองในด้านการประกอบอาชีพและการศึกษาควบคู่กันไป ทำให้ประชากรกลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในภาคปกติ โอกาสการได้รับข้อมูลข่าวสารและความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่จะนำมาสู่การติดเชื้อเอชไอวีนั้นมีมาก เช่น การมีรายได้เป็นของตนเองทำให้มีความมั่นใจในดำเนินชีวิต การคบกลุ่มเพื่อน การอาศัยอยู่ในสังคมเมืองและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยง เป็นต้น รวมทั้งยังไม่เคยมีผู้ที่ศึกษาวิจัยในด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรกลุ่มนี้มาก่อน ผลการศึกษา นี้จะเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีเพื่อสามารถ

นำไปประยุกต์หามาตรการในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนการศึกษานอกโรงเรียนและกลุ่มอื่นๆในประเทศไทยได้ต่อไป

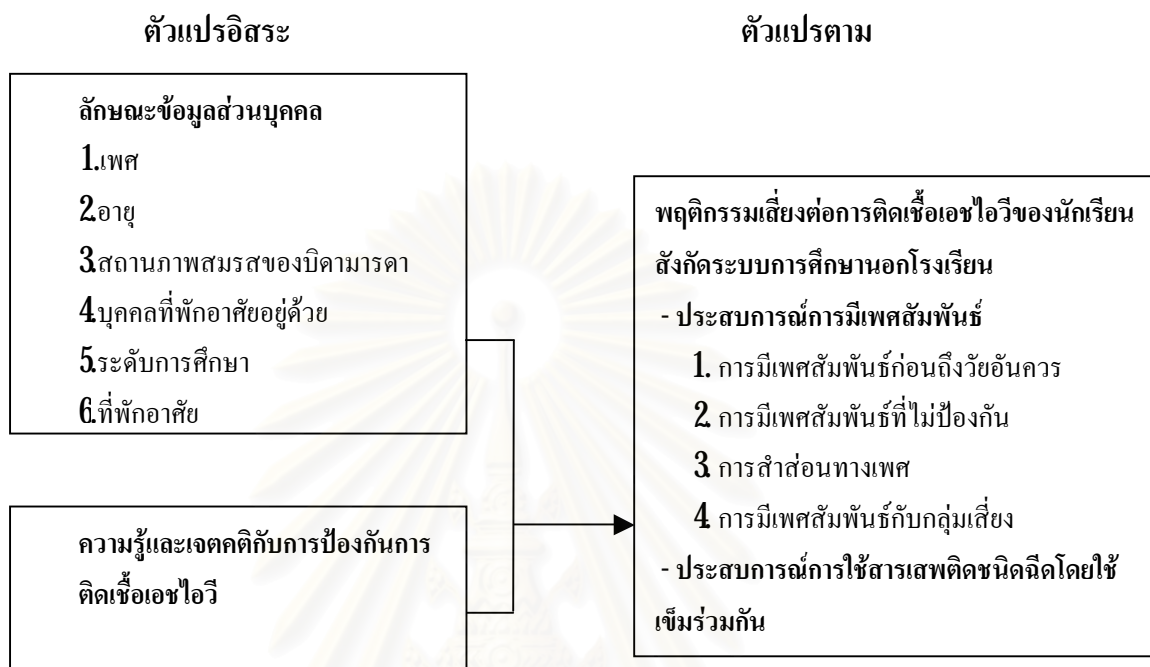
คำถามการวิจัย

1. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. ระดับความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
3. ความสัมพันธ์ของระดับความรู้และเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
4. ความสัมพันธ์ของลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติรวมทั้งปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับความรู้และเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่กลุ่มนักเรียนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 2 วิชาเรียนแบบชั้นเรียน ตามการจัดการศึกษาสายสามัญศึกษาของหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

2. อาจไม่ได้รับข้อมูลในด้านประสิทธิภาพการมีเพศสัมพันธ์

3. ศึกษาพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี คือ

3.1 พฤติกรรมทางเพศ ได้แก่

- เพศสัมพันธ์ที่สำส่อน เปลี่ยนคู่นอน คู่ขาอยู่เสมอ
- เพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศหรือกลุ่มเสี่ยง
- เพศสัมพันธ์โดยไม่มีการป้องกัน

3.2 พฤติกรรมการติดยาเสพติด ได้แก่

- การติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าหลอดเลือด

4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติในการป้องกันกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

ตัวแปร

1. ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (**Independent variables**) ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ, อายุ, อาชีพ, สถานภาพสมรสของบิดามารดา, การพักอาศัย, รายได้, ระดับชั้นที่กำลังศึกษา, การใช้เวลาว่าง, การมีเพื่อนสนิท, ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์, ประสบการณ์การใช้ยาเสพติด และความรู้และเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

2. ตัวแปรตาม (**Dependent variables**) คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนถึงวัยอันควร, การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน, การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน, การสำส่อนทางเพศ, การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ประชากรตัวอย่างคือกลุ่มนักเรียนชาย 200 คน หญิง 200 คนและกำลังศึกษาในปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 2 วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ตามการจัดการการศึกษาสายสามัญศึกษาของหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

2. เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามตอบด้วยตนเองที่ดัดแปลงมาจากโครงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ของสำนักกระบวนวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. โรคเอดส์ หมายถึง โรคที่เกิดขึ้นเนื่องจากภาวะภูมิคุ้มกันของร่างกายบกพร่องภายหลังหรือกลุ่มอาการของโรคที่เกิดจากภูมิคุ้มกันในร่างกายเสื่อมหรือบกพร่องซึ่ง เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ชื่อ HIV : (Human Immunodeficiency Virus)

2. ความเสี่ยง หมายถึง ลักษณะของการกระทำที่มีโอกาสเกิดผลเสีย สามารถวัดความเสี่ยงของคนจากการเลือกการกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมหนึ่งในสภาพการณ์ต่างๆ โดยที่สภาพการณ์เหล่านั้นอาจเกิดขึ้นจริงในสังคมหรือเป็นสถานการณ์ที่สร้างขึ้นในห้องปฏิบัติการเพื่อวัดความเสี่ยงของบุคคล

3. พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของมนุษย์ที่เกิดขึ้นทั้งโดยที่ผู้กระทำหรือผู้ปฏิบัติรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าผู้อื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม เช่น การพูด การเดิน การกระพริบตา การไต่ยืน การเข้าใจ การรู้สึกโกรธ การคิด เป็นต้น

4 นักเรียนในระบบการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง ประชากรที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป ที่กำลังศึกษาในการศึกษาสายสามัญศึกษาของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนแบบชั้นเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร

5 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี หมายถึง การกระทำโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ซึ่งทำให้เชื้อ HIV มีโอกาสเข้าสู่ร่างกายหรือถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปสู่คนหนึ่ง โดยวิธีการดังต่อไปนี้

5.1 การสำส่อนทางเพศ

5.2 การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง

5.3 การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน

5.4 การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นโดยใช้เข็มร่วมกัน

5.5 การมีเพศสัมพันธ์ก่อนถึงวัยอันควร

6 แฟน หมายถึง ชายหญิงที่รักกันแต่ยังไม่ได้แต่งงานกันตามกฎหมายหรือใช้ชีวิต ร่วมกันฉันสามีภรรยา

7 การมีเพศสัมพันธ์ก่อนถึงวัยอันควร หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการบรรลุนิติ ภาวะหรือก่อนอายุ 20 ปี

8 การสำส่อนทางเพศ หมายถึง การมีคู่นอนมากกว่า 1 คนขึ้นไปในรอบ 12 เดือน

9 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง รายได้ประจำโดยเฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน

10 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี หมายถึง การจำ การเข้าใจ บอ กข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาเหตุ การติดต่อ อาการ วิธีการรักษาและการป้องกันการติดต่อของ โรคติดเชื้อเอชไอวี

11 เจตคติเกี่ยวกับการติดเชื้อเอชไอวี หมายถึง ความเชื่อหรือความเข้าใจของนักเรียนที่ ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อ การควบคุมและป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

12 พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี หมายถึง การปฏิบัติตัวของนักเรียน ดังต่อ ไปนี้

12.1 ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในการมีเพศสัมพันธ์

12.2 หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนัก

12.3 หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ขณะที่คู่นอนฝ่ายหญิงมีประจำเดือน

12.4 หลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติดชนิดเข้าเส้นร่วมกับคนอื่น

12.5 หลีกเลี่ยงการดื่มของมึนเมาก่อนมีเพศสัมพันธ์

13 การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงหรือชายที่ขายบริการทางเพศ

14 การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่สวมถุงยางอนามัย

ปัญหาทางจริยธรรม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ระบุชื่อผู้ตอบและชื่อของสถานศึกษาในแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลทุกอย่างเป็นความลับ ซึ่งผู้ที่เข้าถึงข้อมูลได้มีเพียงผู้วิจัยเท่านั้น และการนำเสนอผลงานวิจัยเป็นการนำเสนอโดยภาพรวมจึงคาดว่าไม่มีปัญหาทางจริยธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการวางแผนให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา เพื่อหลีกเลี่ยงหรือป้องกันพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีอย่างถูกต้อง

2 เป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการรณรงค์ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมีความตระหนักถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน และนำปัจจัยเหล่านั้นมากำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในกลุ่มเป้าหมายนี้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชากรและสังคมไทยในอนาคต

3 เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาสรุปสาระสำคัญในประเด็นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้ โดยลำดับเนื้อหาเป็นหัวข้อดังนี้

1. โรคเอดส์
2. แนวคิดเรื่องการศึกษานอกโรงเรียน
3. แนวคิดทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพ
4. พฤติกรรมการป้องกันโรค
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ศึกษา

1. โรคเอดส์ (7)

1.1 ความหมายและประวัติความเป็นมา

เอดส์ หรือ **AIDS** ย่อมาจาก **Acquired Immune Deficiency Syndrome**

A = Acquired หมายถึง การที่เกิดขึ้นภายหลัง มิได้เป็นแต่กำเนิดหรือสืบทอดทางกรรมพันธุ์

I = Immune หมายถึง ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย

D = Deficiency หมายถึง ความบกพร่องหรือเสื่อม

S = Syndrome หมายถึง กลุ่มอาการคือมีอาการหลายๆอย่างไม่เฉพาะที่ระบบใดระบบหนึ่ง

เอดส์หมายถึงกลุ่มอาการของโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเอชไอวีที่เข้าไปทำลายเม็ดเลือดขาวแหล่งสร้างภูมิคุ้มกันโรค ทำให้ติดโรคชนิดอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น เช่น วัณโรค ปอดบวม เชื้อหุ้มสมองอักเสบ หรือเป็นมะเร็งบางชนิดได้ง่ายกว่าคนปกติ อาการจะรุนแรง และเสียชีวิตอย่างรวดเร็ว

โรคเอดส์พบครั้งแรกในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2524 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ป่วยเป็นชายรักร่วมเพศป่วยเป็นปอดบวมจากเชื้อนิวโมซิสติส แครินิอา (*Pneumocystis carinii*) ทั้งที่เป็นคนแข็งแรงมากมาก่อน และไม่เคยใช้ยากดภูมิคุ้มกัน ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่าเซลล์ที่มี

หน้าที่เกี่ยวข้องกับภูมิคุ้มกันไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ จากการศึกษาย้อนหลังพบว่า โรคนี้มีต้นกำเนิดมาจากประเทศแถบอาฟริกาตะวันตกในปี พ.ศ. 2503 และต่อมาได้แพร่ไปยังเกาะไฮติทวีปอเมริกา ยุโรปและเอเชียรวมทั้งประเทศไทยด้วย สำหรับผู้ป่วยเอดส์รายแรกในประเทศไทยนั้นเป็นชายอายุ 28 ปี เดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศอเมริกาและมีพฤติกรรมรักร่วมเพศเริ่มมีอาการในปี พ.ศ. 2526 ได้รับการตรวจและรักษาที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในอเมริกาพบว่าปอดอักเสบจากเชื้อ *Pneumocystis carinii* แพทย์ลงความเห็นว่า เป็นโรคเอดส์ จึงกลับมารักษาตัวในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2527 และเสียชีวิตในเวลาต่อมา

เชื้อไวรัสเอดส์ หรือ HIV (Human Immunodeficiency Virus) สามารถแบ่งตัวในเซลล์ของคน เช่น เม็ดเลือดขาว เซลล์สมอง เมื่อติดเชื้อร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกัน (Antibody) ต่อต้านเชื้อไวรัส แต่ไม่สามารถกำจัดให้หมดไป เชื้อยังคงอยู่ในเม็ดเลือดและแพร่ต่อไปได้และจะไปทำลายเม็ดเลือดขาว ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมการทำงานของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย ทำให้ภูมิคุ้มกันลดลงเชื้อไวรัสเอชไอวีสามารถอาศัยหรือทำให้เกิดโรคในคนเท่านั้นไม่สามารถทำให้เกิดโรคในสัตว์อื่น เมื่อออกนอกร่างกายคนแล้วจะไม่สามารถทนสภาพแวดล้อมภายนอกได้อาจมีชีวิตได้นานเป็นชั่วโมงหรือเป็นวันเท่านั้นขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ ความร้อน ความเย็น สภาพแวดล้อม ความแห้ง ความชื้น เช่น ถูกความร้อน 56 องศาเซลเซียส นาน 10-15 นาที เชื้อก็ตายหมด นอกจากนี้ยังทำลายได้ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อต่างๆ เช่น น้ำยาซักผ้าขาว (โซเดียมไฮโปคลอไรท์ 5%) เชื้อไวรัสเอชไอวีพบมากที่สุดในเลือด น้ำเหลือง เนื้อเยื่อต่างๆ รองลงมา คือ น้ำอสุจิ น้ำในช่องคลอด ส่วนน้ำลาย เสมหะ น้ำนม มีปริมาณไวรัสเอชไอวีน้อย สำหรับเหงื่อปัสสาวะ และอุจจาระแทบไม่พบเลย แม้ว่าเชื้อเอชไอวีจะปะปนในของเหลวที่ออกจากร่างกายแต่พบว่าโอกาสแพร่โรคมียเฉพาะทางเลือด น้ำอสุจิ และน้ำในช่องคลอดเท่านั้น

1.2 การติดต่อ

1.21 การร่วมเพศกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยไม่ใช่ถุงยางอนามัย ไม่ว่าจะชายกับหญิง ชายกับชาย หญิงกับหญิง ทั้งช่องทางธรรมชาติหรือไม่ธรรมชาติ ก็ล้วนมีโอกาสติดโรคนี้ได้ทั้งสิ้น และปัจจัยที่ทำให้มีโอกาสติดเชื้อมากขึ้นได้แก่การมีแผลเปิด

1.22 การรับเชื้อทางเลือด โอกาสติดเชื้อมากขึ้นอยู่กับปริมาณไวรัสในเลือด พบได้ 2 กรณี คือ ใช้เข็มหรือกระบอกฉีดยาร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี และรับเลือดในขณะผ่าตัดหรือเพื่อรับรักษาโรคเลือดบางชนิด ในปัจจุบันเลือดที่ได้รับการบริจาคทุกขวดเกือบ 100% ไม่พบเชื้อใดๆ

1.23 การแพร่เชื้อจากแม่สู่ลูก ผู้หญิงสามารถติดเชื้อเอชไอวี ได้จากสามี คู่รัก คู่นอน หรือพฤติกรรมเสี่ยงของตนเอง พบว่าอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงมีครรภ์ประมาณ

ร้อยละ 1.46 (มิถุนายน 2543) และสามารถถ่ายทอดให้ทารกได้ทั้งในขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอดและ ภายหลังคลอดประมาณร้อยละ 60 ในขณะนี้วิธีป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูกได้โดยการ กินยาต้านไวรัสในช่วงอายุครรภ์ 34 สัปดาห์ไปจนคลอด สามารถลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอวีลงได้ร้อยละ 30 เหลือเพียงร้อยละ 8 แต่ถึงอย่างไรก็ยังมีความเสี่ยงอยู่ดี ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดคือ การตรวจเลือดก่อนตัดสินใจตั้งครรภ์ทุกครั้ง ในระยะหลังคลอดเด็กสามารถได้รับเชื้อเอชไอวีจาก แม่ผ่านทางน้ำนมได้ องค์การอนามัยโลกจึงแนะนำให้ใช้นมผงแทน เพื่อลดโอกาสเสี่ยงดังกล่าว

การติดต่อทางอื่นนั้นเป็นไปได้ยากต้องมีปัจจัยอื่นๆ ด้วยจึงจะติดเชื้อนี้ได้แต่โอกาสมีน้อย มาก ได้แก่ การใช้ของมีคมร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีโดยไม่ทำความสะอาดหรือฆ่าเชื้อ เช่น มีดโกน ที่ตัดเล็บ การเจาะหู การสักผิวหนัง/สักคิ้ว วิธีดังกล่าวเป็นการติดต่อโดยการสัมผัสกับเลือดหรือน้ำ เหลืองโดยตรง โอกาสติดโรคด้วยวิธีนี้ต้องมีแผลเปิด และปริมาณเลือดหรือน้ำเหลืองที่เข้าไปใน ร่างกายต้องมีจำนวนมาก

ปัจจัยที่ทำให้ติดเชื้อเอชไอวี คือ

1. ปริมาณเชื้อเอชไอวี หากได้รับเชื้อมากโอกาสติดเชื้อก็มากไปด้วย เชื้อเอชไอวีมีมากที่สุด ในเลือด รองลงมาคือ น้ำอสุจิ และน้ำในช่องคลอด
2. การมีบาดแผล เพราะเชื้อจะเข้าสู่ร่างกายทางบาดแผลทำให้ติดโรคได้ง่ายขึ้น
3. การติดเชื้ออื่นๆ ได้แก่การเป็นกามโรคบางชนิดเช่น แผลริมอ่อน แผลริม ทำให้มีเม็ด เลือดขาวอยู่ที่แผลจำนวนมากพร้อมจะรับเชื้อได้โดยง่าย และเป็นทางให้เชื้อเอชไอวีเข้าสู่แผลได้ ง่ายขึ้น
4. จำนวนครั้งของการสัมผัส หากมีการสัมผัสเชื้อโรคบ่อยจะมีโอกาสติดเชื้อมากขึ้น ไป ด้วย
5. สุขภาพของผู้รับเชื้อ ถ้าไปสัมผัสเชื้อเอชไอวีในขณะที่ร่างกายไม่แข็งแรงก็จะมีโอกาส รับเชื้อได้ง่ายขึ้น

1.3 ระยะและอาการของโรคเอดส์

ผู้ที่ได้รับเชื้อเอชไอวี จะเกิดอาการต่างๆ ของโรค ซึ่งมี 2 ระยะดังนี้

1.3.1 ระยะไม่ปรากฏอาการ (Asymptomatic stage) ผู้ติดเชื้อเอชไอวีอาจไม่มี อาการผิดปกติแต่อย่างใดระหว่างนี้สุขภาพจะแข็งแรงเหมือนคนปกติ เลือดจะให้ผลบวกหลังรับเชื้อ ประมาณ 4 สัปดาห์ขึ้นไป ผู้ติดเชื้อจำนวนมากจะอยู่ในระยะนี้และไม่ทราบว่าตนเองติดเชื้อ เมื่อมี เพศสัมพันธ์ ก็อาจถ่ายทอดเชื้อเอดส์ไปสู่คู่เพศสัมพันธ์ได้

1.32 ระยะที่มีอาการ (Symptomatic stage)

1.321 ระยะเริ่มปรากฏอาการ (Symptomatic HIV infection) เดิมเรียก ระยะมีอาการสัมพันธ์กับเอดส์หรือ ARC (AIDS Related Complex) ในระยะนี้นอกจากเลือดจะให้ผลบวกแล้วยังอาจมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง เช่น มีเชื้อราในปากบริเวณกระพุ้งแก้ม และเพดานปาก, ต่อมน้ำเหลืองโตที่บริเวณ คอ รักแร้ ขาหนีบ, เป็นงูสวัด หรือแผลริมชนิดลูกกลม, มีอาการเรื้อรังนานเกิน 1 เดือน โดยไม่ทราบสาเหตุ เช่น มีไข้ ท้องเสีย ผิวน้ำหนักลด น้ำหนักลด

1.322 ระยะโรคเอดส์ (AIDS) ภูมิคุ้มกันของผู้ป่วยถูกทำลายไปมาก ทำให้เกิดการติดเชื้อที่มักไม่เป็นในคนปกติ ที่เรียกว่า "โรคติดเชื้อฉวยโอกาส" ซึ่งมีหลายชนิดแล้ว แต่จะติดเชื้อชนิดใดและเกิดที่ส่วนใดของร่างกาย เช่น วัณโรคที่ปอดจะมีอาการไข้เรื้อรัง ไอ เป็นเลือด หอบเหนื่อย น้ำหนักลด, ปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii* จะมีไข้ ไอแห้งๆ หอบ, เชื้อหุ้มสมองอักเสบจากเชื้อ *Cryptococcus* จะมีอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรง คอแข็ง คลื่นไส้ อาเจียน เป็นต้น

1.4 การรักษาโรคเอดส์

ขณะนี้ยังไม่มียาที่สามารถรักษาโรคเอดส์ให้หายได้ เป็นเพียงยับยั้งไม่ให้ไวรัสเอชไอวีเพิ่มจำนวนมากขึ้นในร่างกาย ผู้ป่วยจะมีอายุยืนยาวไปอีกระยะหนึ่งเท่านั้น วิธีดูแลเมื่อติดเชื้อเอชไอวี คือ การดูแลสุขภาพด้วยวิธีการทางการแพทย์แผนปัจจุบัน ยาที่ใช้ในการรักษาผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยเอดส์มี 2 ลักษณะคือ

1.41 ยาด้านไวรัสเอชไอวีในปัจจุบัน มี 2 ประเภทคือ

1.41.1 Nucleoside Reverse Transcriptase Inhibitors (NRTIs)

ได้แก่ Zidovudine (AZT), Didanosine (ddI), Zalcitabine (ddC), Stavudine (d4T), Lamivudine (3TC) และ Abacavir (ABC)

1.41.2 Non-Nucleoside Reverse Transcriptase Inhibitors (NNRTIs) ได้แก่ Nevirapine (NVP) และ Efavirenz (EFV)

ยาเหล่านี้มีฤทธิ์เพียงยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสเอชไอวี แต่ไม่สามารถกำจัดเชื้อเอชไอวีให้หมดไปจากร่างกายได้ และมีผลข้างเคียงได้แก่ โลหิตจาง คลื่นไส้ อาเจียน ผื่นตามผิวหนัง ดังนั้นการใช้ยาดังกล่าวต้องอยู่ในการดูแลของแพทย์อย่างใกล้ชิด

1.42 ยาป้องกันโรคติดเชื้อฉวยโอกาส หากผู้ป่วยมีเอดส์ภูมิคุ้มกันลดลงมาก (CD4 ต่ำกว่า 200 เซลล์ในเลือด 1 ลูกบาศก์มิลลิเมตร) จะมีโอกาสติดเชื้อฉวยโอกาสเพิ่มมากขึ้นจึงจำเป็น

ต้องได้รับยาป้องกัน เช่น **Isoniazid** ใช้ป้องกันวัณโรค **Cotrimoxazole Dapsone Aerosolized Pentamidine** ใช้ป้องกันโรคปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii*, **Fluconazole** ใช้ป้องกันเชื้อรา ในปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนชนิดใดที่สามารถป้องกันหรือรักษาโรคเอดส์ได้ ซึ่งระหว่างนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาวิจัย คาดว่าต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จึงจะทราบผลว่าสำเร็จหรือไม่

1.5 การป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อไวรัสเอชไอวี

1.5.1 รักเดียวใจเดียวไม่สำส่อนทางเพศ

1.5.2 ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์

1.5.3 ขอรับบริการปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ ก่อนแต่งงาน และก่อนตั้งครรภ์ทุกครั้ง

1.5.4 ไม่ดื่มเหล้าและงดใช้สารเสพติดทุกชนิด

1.5.5 ไม่ใช้ของมีคมร่วมกัน เช่น เข็มฉีดยา มีดโกน ฟันเข็ม สึก และเจาะหู

แม้ว่าโรคเอดส์ จะเป็นโรคอันตรายร้ายแรงก็ตาม แต่เชื้อไวรัสเอชไอวีจะไม่ติดต่อเมื่อกินอาหารร่วมกัน การสัมผัสสกอตช์ จับมือ หรือนั่งใกล้ และพูดคุยกับผู้ป่วยที่ติดเชื้อ เชื้อไวรัสเอชไอวีจะไม่ติดต่อโดยการใช้ของที่ไม่มีคมร่วมกัน เช่น หวี เสื้อผ้า หรือการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม อีกทั้งเชื้อไวรัสเอชไอวีจะไม่ติดต่อโดยผ่านแมลง เช่น ยุงหรือหมัด ดังนั้นผู้ป่วยที่ติดเชื้อจึงสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างปกติ

1.6 ถุงยางอนามัย

ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้แน่นอน แต่ขึ้นอยู่กับวิธีการใช้ว่าถูกต้องหรือไม่ มีคุณภาพดีพอหรือไม่ หมคอายุการใช้งานแล้วหรือยัง หรืออาจแตกขณะใช้ถ้าถุงยางอนามัยมีคุณภาพไม่ดี และใช้อย่างถูกต้องก็สามารถป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีจากการร่วมเพศได้ การเลือกใช้ถุงยางอนามัยควรคำนึงถึง

1.6.1 ตรวจสอบว่าถุงยางอนามัยยังไม่หมคอายุ โดยดูวันที่ผลิต (ไม่เกิน 3 ปี) หรือวันหมคอายุที่บริเวณซอง

1.6.2 ซองไม่ชำรุดหรือฉีกขาด

1.6.3 เลือกใช้ขนาดที่เหมาะสม ถ้าขนาดเล็กไปจะฉีกขาดง่าย หรือถ้าใหญ่ไปก็จะหลุด

ง่าย

วิธีใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง

1. หลังจากตรวจสอบว่าถุงยางอนามัยไม่หมดอายุ ของไม่มีรอยฉีกขาด ฉีกมุมของโดยระวังไม่ให้เล็บมือเกี่ยวกับถุงยางอนามัยขาด
- 2 ใช้ถุงยางอนามัยขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัว บีบปลายถุงยางอนามัยเพื่อไล่อากาศ
- 3 รูดถุงยางอนามัยให้ม้วนขอบอยู่ด้านนอก
- 4 สวมถุงยางอนามัยแล้วรูดให้ขอบถุงยางอนามัยสุดถึงโคนอวัยวะเพศ
- 5 หลังเสร็จกิจควรรีบถอดถุงยางอนามัยในขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัว โดยใช้กระดาษชำระหุ้มถุงยางอนามัยก่อนที่จะถอด หากไม่มีกระดาษชำระต้องไม่ให้มือสัมผัสด้านนอกของถุงยางอนามัย ควรสันนิษฐานว่าด้านนอกของถุงยางอนามัยอาจจะปนเปื้อนเชื้อเอดส์แล้ว

2 แนวคิดเรื่องการศึกษาออกโรงเรียน

ความเป็นมา

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2522 เป็นกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรากฐานที่มั่นคงมาจาก “การศึกษาผู้ใหญ่” ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษของปี 2473 เป็นต้นไป เมื่อรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาในรูปแบบอื่นเพื่อยกระดับอัตราการรู้หนังสือ ซึ่งขณะนั้นอัตราการรู้หนังสือของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 32 ในปี 2483 รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรับผิดชอบงานการศึกษาผู้ใหญ่โดยตรง และได้เริ่มโครงการณรงค์เพื่อการรู้หนังสือทั่วประเทศพร้อมกับประกาศใช้กฎหมายบังคับให้ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือที่มีอายุระหว่าง 20-45 ปี เสียค่าเล่าเรียนเป็นรายปีจนกว่าจะผ่านการทดสอบว่าเป็นผู้รู้หนังสือแล้ว โครงการรณรงค์ฯ ดังกล่าวประสบความสำเร็จพอสมควรแต่ต้องหยุดชะงักไปเนื่องจากภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงระหว่าง 2513-2523 ภารกิจดำเนินงานของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ได้ขยายตัวและมีบทบาทหน้าที่เพิ่มมากขึ้น จนได้มีการตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับประชาชนทั่วไปที่พลาดและขาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต มาจนถึงปัจจุบันนี้

งานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ มีกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบสำหรับให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสรับการศึกษา และการพัฒนาตามสภาพความพร้อมได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ให้ประชา

ชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยให้บริการทางการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการและความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของตนเอง สารที่สำคัญของการดำเนินงาน การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเผยแพร่และเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้สนใจศึกษา คำนคว้าเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อประโยชน์กว้างขวางอย่างต่อเนื่องต่อไปหรือผู้สนใจสามารถค้นหาข้อมูล

แนวคิดและหลักการการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะสนองตอบความต้องการในการเรียนรู้ของประชาชนได้อย่างทั่วถึง จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งมีลักษณะยืดหยุ่นมากกว่า สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างหลากหลายและทั่วถึง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมทั้งมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและแสวงหาได้โดยง่ายสำหรับคนทั่วไป

การศึกษานอกโรงเรียนได้นำปรัชญา “คิดเป็น” มาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยมุ่งเน้นที่เป้าหมายสูงสุดของชีวิตคนให้มีความสุข ซึ่งบุคคลสามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้ หากสามารถแก้ไขปัญหาและปรับตัวให้ประสานสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

แนวคิด

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษามาจากพื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา ความเชื่อและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทฤษฎีหลักสูตรและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายผู้ใหญ่ที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยมีแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ มีคุณลักษณะและเป้าหมายในการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเด็ก ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วต้องการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่ บางคนเป็นผู้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน แต่ยังมีพื้นฐานการศึกษาค่อนข้างต่ำ ต้องการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อการศึกษาต่อหรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต บางคนเป็นผู้นำของชุมชน ต้องการเรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ บางคนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น บางคนต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ผู้ใหญ่บางคนอาจมี

ปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนรู้ เช่น ไม่มีเวลาเรียน ขาดความมั่นใจ เรียนรู้อย่างเรื่องได้ช้า ดังนั้น การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเหล่านี้

2 การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดสาระและกระบวนการการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับทฤษฎีหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนจรรยาบรรณชาติการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายข้างต้น โดยใช้หลักการและศาสตร์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมทั้งผู้สอนก็จะต้องมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่

3 การกำหนดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาผู้ใหญ่ และปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริม การวิเคราะห์สภาพสังคม และการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้และนำสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

4 ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพได้ทันที ดังนั้น การจัดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนดังกล่าวด้วย

หลักการ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีหลักการ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาสำหรับผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายผู้ที่พลาดโอกาสและขาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบหรือในพื้นที่ที่สถานศึกษาในระบบไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ให้ได้
  1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการปฏิบัติจริงสอดคล้องกับวิถีชีวิตนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพได้ทันที
  2. เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เห็นคุณค่าและความเชื่อมั่นในตนเองสามารถพึ่งตนเองได้ ตลอดจนแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
  3. เป็นการศึกษาที่ให้คุณค่าของความรู้ ประสบการณ์และอาชีพของผู้เรียน โดยสามารถนำมาเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรได้
  4. ส่งเสริมบุคคล องค์กร ชุมชนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จุดหมาย

เพื่อให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต จึงกำหนดจุดหมายซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนี้

1. เห็นคุณค่าและมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
2. มีความรู้ ความเข้าใจและประวัติศาสตร์ชาติไทย ชุมชน และท้องถิ่น ภูมิใจในความเป็นไทย ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณี กีฬา เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมี
3. พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข
4. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสิ่งที่ดีงามให้สังคม
5. มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพปัญหาของตนเอง ชุมชน และสังคมโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
6. มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้มีทักษะในการดำเนินชีวิต และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต
7. เห็นคุณค่าและรู้จักเลือกใช้วิทยาการ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ให้ก้าวทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคม
8. ทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการงานเป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้นำด้านการพัฒนาอาชีพ เพื่อการพึ่งพาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น
9. รักการออกกำลังกาย รู้จักรักษาสุขภาพตนเองให้แข็งแรง มีบุคลิกภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพในการดำเนินชีวิต
10. มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืน พร้อมทั้งจะแข่งขันในสังคมโลกอย่างมีสันติ
11. เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีคุณภาพ มีค่านิยมการเป็นผู้ผลิต มากกว่าการเป็นเพียงผู้บริโภค
12. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ระดับการศึกษา

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตาม หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ หรือกลุ่มเป้าหมายที่พลาดและขาดโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบหรือในพื้นที่ที่สถานศึกษา ไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้ได้ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

การจัดการศึกษา โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้ยึดถือสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นเกณฑ์ในการ กำหนดคุณภาพของผู้เรียนรู้ เมื่อจบการศึกษา ซึ่งสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าว ได้กำหนด ไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ ตามความสามารถความ ถนัดและความสนใจของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนอกโรงเรียน โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คือ

1. สาระการเรียนรู้

การกำหนดสาระการเรียนรู้ การศึกษานอกโรงเรียน ได้ยึดกรอบสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ การ เรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 8 หมวดวิชา ดังนี้

- 1.1 ภาษาไทย
- 1.2 คณิตศาสตร์
- 1.3 วิทยาศาสตร์
- 1.4 ภาษาต่างประเทศ
- 1.5 พัฒนาสังคมและชุมชน (สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม)
- 1.6 พัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา)

1.7 พัฒนาทักษะชีวิต 2(ศิลปะ)

1.8 พัฒนาอาชีพ (การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 หมวดวิชาดังกล่าว เป็นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียน เพื่อความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มหมวดวิชา ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน เป็นองค์ความรู้ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตตลอดจนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตการทำงาน และอาชีพ และการพัฒนาสังคมและชุมชนของผู้เรียนประกอบด้วย หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ เป็นองค์ความรู้ที่เป็นทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีความสุนทรีย์ภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนการศึกษานอกระบบเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในชีวิตพอสมควร องค์ความรู้และสาระการเรียนรู้ที่จัดให้จึงพัฒนาให้เหมาะสมกับวัยและสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้ทันทีประกอบด้วย กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา) กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 2(ศิลปะ) และกลุ่มหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ(การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

2 มาตรฐานการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของหมวดวิชา 8 หมวดวิชา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละหมวดวิชา เพื่อใช้เป็นจุดหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชา เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ยึดถือมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งนี้ได้มีการเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

2.2 มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษา

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชา เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้ปรับและพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะทางธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ทั้งนี้มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาของแต่ละหมวดจะกำหนดไว้ในเอกสารกรอบมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของหมวดวิชาต่างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาได้กำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนสำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียนให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ยึดแนวทางที่สำคัญดังนี้

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยปรัชญา “คิดเป็น” ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่รวบรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหาการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาโดยการใช้อย่าง 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านวิชาการ และข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม มาใช้ในกระบวนการคิดวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาและแนวทางปฏิบัติด้วยหลักของความเป็นเหตุเป็นผลในการดำเนินชีวิตของตนเองและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขในการจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ที่ต้องการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพได้ทันที ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรจึงมีความจำเป็นต้องจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต้องจัดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้ในสาระต่างๆ จึงมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสม

กับแต่ละบุคคล เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง เช่นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากวิถีชีวิต และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเหล่านี้เป็นต้น

3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้ในหมวดวิชาเดียวกันหรือสาระการเรียนรู้ต่างหมวดวิชามาบูรณาการร่วมกับสภาพวิถีชีวิตในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (**Facilitator**) เป็นผู้ชี้แนะ ตลอดจนเป็นวิทยากรในสาขาวิชาที่นำมาบูรณาการ ซึ่งจัดได้หลายลักษณะ เช่น (1) การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว (2) การบูรณาการแบบคู่ขนาน (3) การบูรณาการแบบสหวิทยากร (4) การบูรณาการแบบโครงการ

วิธีการเรียนรู้

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าตามแหล่งข้อมูลต่างๆ การเรียนรู้จากกลุ่ม การเรียนรู้จากการสอน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

3 แนวคิดทฤษฎีอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพ (91011,12)

การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดหลัก **PRECEDE Framework** ของ **Lawrence W.Green** และคณะ มาใช้ในการอธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547

PRECEDE Framework เป็นคำย่อมาจาก **Predisposing Reinforcing and Enabling Causes in Educational Diagnosis and Evaluation** หมายถึง กระบวนการใช้ปัจจัยในด้าน **Predisposing Enabling and Reinforcing** ในการวินิจฉัยและประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. พฤติกรรมสุขภาพอนามัยของคนนั้น มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย

2. ในการดำเนินงานเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น จะต้องวิเคราะห์ถึงสาเหตุถึงพฤติกรรมเสียก่อน

ดังนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญๆที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้นๆเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดวิธีในการดำเนินงาน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป กระบวนการวิเคราะห์ใน **PRECEDE Framework** เป็นการวิเคราะห์แบบย้อนกลับ โดยเริ่มจาก **Outcome** ที่

ต้องการ แล้วพิจารณาถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาเหตุที่เนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล การวิเคราะห์ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ทางสังคม เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์คุณภาพชีวิต โดยการประเมินปัญหาต่างๆของบุคคลหรือชุมชน ซึ่งปัญหาที่ได้มาจะเป็นปัญหาทางสังคมทั้งหมดที่มีผลต่อความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของบุคคล เนื่องจากคุณภาพชีวิตเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาสุขภาพของประชาชน ปัญหาสังคมต่างๆจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในขณะเดียวกันก็มีผลต่อสภาวะทางสุขภาพของประชาชนด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา เป็นการวิเคราะห์ว่ามีปัญหาสุขภาพที่สำคัญอะไรบ้างในกลุ่มหรือชุมชนที่ศึกษา ซึ่งปัญหาสุขภาพเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสังคมหรือได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคม ในขณะเดียวกันปัญหาสุขภาพก็มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเช่นกัน ข้อมูลทางระบาดวิทยาจะชี้ให้เห็นถึงความเจ็บป่วย การเกิดโรค และภาวะสุขภาพตลอดจนปัจจัยต่างๆที่ทำให้เกิดการเจ็บป่วยและการกระจาย ในลักษณะที่เป็นอยู่การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพจะช่วยให้จัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อประโยชน์ในการวางแผนดำเนินงานและการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทางพฤติกรรม เป็นการวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพที่พบจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 - 2 จะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งว่าปัญหาสุขภาพใดที่มีสาเหตุหรือเป็นผลสืบเนื่องมาจากพฤติกรรม และปัญหาใดที่ไม่ได้มีสาเหตุมาจากพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทางการศึกษา เพื่อประเมินสาเหตุถึงพฤติกรรมสุขภาพ เป็นการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมสุขภาพ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะคือ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ในด้านใดบ้างที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคขัดขวางพฤติกรรมสุขภาพดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดดำเนินงานสุขภาพศึกษา เพื่อการแก้ไขพฤติกรรมตามความต้องการ

ขั้นตอนที่ 5 การเลือกกลยุทธ์ทางการศึกษา ภายหลังจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมสุขภาพว่ามีปัจจัยใดบ้าง มากน้อยเพียงใดแล้ว ขั้นตอนนี้จะเป็นการวางแผนกำหนดกลวิธีที่เหมาะสมที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่างๆข้างต้น เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ วิธีการทางสุขภาพศึกษา มีหลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย การจัดกลุ่มอภิปราย การแสดงบทบาทสมมุติ การใช้สื่อมวลชน หรือวิธีการจัดองค์กรชุมชนต่างๆ ในการวางแผนโครงการสุขภาพ จำเป็นต้องเลือกวิธีที่ดีและเหมาะสมที่จะสามารถไปมีผลทำให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงในปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมตามที่ต้องการ โดยอาจนำวิธีการสุขศึกษาที่เหมาะสมหลายๆวิธีมารวมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ทางการบริหารเป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินปัญหาด้านการบริหารจัดการ ซึ่งจะรวมทั้งการวิเคราะห์ด้านงบประมาณและปัจจัยต่างๆที่จะมีผลกระทบต่อ การดำเนินโครงการขั้นตอนการวินิจฉัยทางการบริหารนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อลดปัจจัยต่างๆที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการให้มัน้อยที่สุด และเพื่อส่งเสริมให้โครงการประสบความสำเร็จและมีผลกระทบในด้านดีให้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินผลมิได้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินงานแต่อย่างใด แต่เป็นส่วนของการดำเนินงานที่ผสมผสานอยู่ในการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนดำเนินงานแล้ว โดยการกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการประเมินผลในแต่ละขั้นตอนเอาไว้แต่แรกและต่อเนื่องกันไป ตั้งแต่ก่อนการดำเนินงานจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงานและภายหลังการดำเนินงาน การประเมินผลใน **PRECEDE Framework** จะประกอบด้วย การประเมินใน **3** ระดับ คือ การประเมินโครงการ การประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อปัจจัยทั้ง **3** ด้านและการประเมินผลลัพธ์ของโครงการที่มีผลต่อสุขภาพชีวิตของบุคคล

4 พฤติกรรมการป้องกันโรค

พฤติกรรม หมายถึง ปฏิบัติหรือกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์กระทำแม้ว่าจะสังเกตได้หรือไม่ก็ตาม **(1314)**

พฤติกรรมสุขภาพมีความหมายเช่นเดียวกับพฤติกรรมทั่วไป แต่มุ่งเน้นเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของร่างกาย ได้แก่ การอาบน้ำ แปรงฟัน ตัดเล็บ สระผม เป็นต้น ซึ่งสามารถมองเห็นได้หรือสังเกตได้อย่างชัดเจน แต่พฤติกรรมสุขภาพบางอย่างเป็นสิ่งที่เกิดภายในบุคคลสังเกตโดยตรงไม่ได้ แต่สามารถจะวัดได้โดยใช้เครื่องมือพิเศษและสามารถบอกได้ว่ามีหรือไม่มี เช่น ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ความชอบ ความสนใจ ประเภทของพฤติกรรมสุขภาพ แบ่งเป็น **2** ประเภท คือ พฤติกรรมการป้องกันโรค และพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วย **(14)**

พฤติกรรมการป้องกันโรค จึงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลที่จะช่วยส่งเสริมสุขภาพและป้องกันไม่ให้เกิดโรค ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล ตั้งแต่การอาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน รับประทานอาหาร พักผ่อน การปรับตัวด้านอารมณ์และจิตใจ การออกกำลังกาย และยังรวมไปถึงการปฏิบัติเพื่อให้ภูมิคุ้มกันโรค เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรค เป็นต้น

ดังนั้นพฤติกรรมป้องกันการป้องกันโรคจึงเป็นพฤติกรรมสุขภาพที่สำคัญที่บุคคลพึงกระทำ เพื่อมุ่งป้องกันไม่ให้ตนเองเกิดความเจ็บป่วย หรือเป็นโรคต่างๆ โดยสามารถแบ่งการป้องกันโรคได้ 3 ระดับ (14) คือ

1. การป้องกันโรคเบื้องต้น (Primary Prevention) คือขั้นส่งเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันตนมิให้เสี่ยงต่อการเกิดโรค

2. การป้องกันระดับสอง (Secondary Prevention) เป็นระดับการป้องกันที่มุ่งขจัดโรคให้หมดไปก่อนที่จะมีอาการของโรคจะรุนแรงมากขึ้น

3. การป้องกันระดับสาม (Tertiary Prevention) เป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเป็นระดับการป้องกันที่มีเป้าหมายต้องการยับยั้งการแพร่กระจายของโรค จากผู้ป่วยสู่บุคคลอื่น

ในขณะที่ยังไม่มีวิธีการใดๆ ที่จะรักษาโรคเอดส์ให้หายขาดได้ การป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อเอดส์จึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุด กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มที่อาจมี โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีถ้ามีพฤติกรรมไม่ป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ ซึ่งพฤติกรรมทางเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการรับและแพร่เชื้อเอดส์ สำหรับหลักในการป้องกันโรคเอดส์ คือ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (Safe Sex) โดยปฏิบัติดังนี้ (15)

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์

1. หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์เมื่อตนเองหรือคู่นอนกำลังอยู่ในภาวะติดเชื้อ หรือมีแผลบริเวณอวัยวะเพศ ทวารหนักหรือบริเวณปาก และระหว่างมีประจำเดือน

2. หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก เนื่องจากเป็นบริเวณที่บางและอาจฉีกขาดง่าย โอกาสการรับเชื้อมีมากหากเกิดการฉีกขาด

3. หลีกเลี่ยงการใช้ปากกระตุ้นอวัยวะเพศของคู่นอน เพราะเชื้ออาจผ่านจากน้ำอสุจิหรือน้ำในช่องคลอดเข้าสู่แผลหรือรอยถลอกหรือเยื่อเมือกในปากได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์การมีเพศสัมพันธ์ร่วมกัน

4. หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้ง่าย

5. ในกรณีไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ในข้อ 2 ได้ ควรให้คู่นอนใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ทั้งนี้ถุงยางอนามัยที่ใช้ควรเป็นถุงยางอนามัยที่บรรจุอย่างดีในกล่องที่มีวันเดือนปี ที่ผลิตชัดเจน และได้ผ่านการตรวจสอบมาตรฐานทุกครั้ง

พฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวัน

1. หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ที่มีโอกาสสัมผัสเลือดของผู้อื่น เช่น กรรไกรตัดเล็บ ใบมีดโกน แปรงสีฟัน หรือของมีคมอื่นๆ เป็นต้น

2 หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดรอยเจาะของผิวหนังร่วมกัน ถ้าสิ่งนั้นไม่ถูกทำให้ปราศจากเชื้ออย่างถูกต้องเสียก่อน เช่น เครื่องเจาะหู เครื่องเจาะผิวหนัง และเข็มที่ใช้ในการฝังเข็ม ตลอดจนหลีกเลี่ยงการใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน

3 ระวังระวังมิให้เลือด หรือสารคัดหลั่ง ผ่านเข้าทางบาดแผล ช่องปาก เยื่อเมือก หรือเยื่อบุตา

4 สนใจหาความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

5 ให้ความสนใจและดูแลตนเองให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคล

6 เมื่อป่วยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ควรรับการตรวจรักษาที่แพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างต่อเนืองจนหายขาด และไม่ควรซื้อยามารับประทานเองเพราะจะทำให้ดื้อยา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และวันเพ็ญ มาอุ่น (16) กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความสนใจต่อเพศตรงข้าม และมีความต้องการทางเพศสูง ต้องการแสวงหาความแปลกใหม่ อยากทดลองและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบข้างโดยลำพังตนเอง ซึ่งถ้าหากขาดการเรียนรู้ที่ถูกต้องแล้ว อาจเกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้

การศึกษาของชนพรรณ ฟองศิริและคณะ (17) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ ร้อยละ 85 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว โดยมีเพศสัมพันธ์กับคูรักร้อยละ 437 และกับโสเภณี ร้อยละ 392 ทั้งนี้ ร้อยละ 632 ของนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย

การศึกษาของอุไรวรรณ คณิงสุขเกษม (18) พบว่าวัยรุ่นชายในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 87.5 เคยไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ต่างๆ ร้อยละ 31.2 เคยมีเพศสัมพันธ์ ส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับโสเภณีและในการมีเพศสัมพันธ์ยังพบว่า มีร้อยละ 65 ไม่ใช้ถุงยางอนามัย

การสำรวจของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข(5) พบว่า นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 11 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว โดยมีอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกประมาณ 15 ปี ในจำนวนนี้มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก แฟน หรือเพื่อนสนิทมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้หญิงอื่นที่ไม่ใช่แฟน คนรัก เพื่อนสนิท หรือหญิงขายบริการ นอกจากนี้ยังพบว่า ประมาณร้อยละ 70 ของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก

6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ศึกษา

กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นอยู่ในวัยที่อยากรู้อยากลองบวกกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านฮอร์โมนและสรีระ สนับสนุนให้นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรมากขึ้น และเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยซึ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี รวมถึงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ มีการศึกษาวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีและพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ ในกลุ่มนักเรียนที่เป็นวัยรุ่น ดังนี้

6.1 อายุ

การศึกษาของชะลอศรี แดงเปี่ยม และประยงค์ ลีมตระกูล(19) ศึกษาในกลุ่มเด็กวัยรุ่นนออำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนเริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ และไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัย

การศึกษาของสมชาย ลักษณะานุลักษณ์(20) ศึกษาในกลุ่มนักเรียน นักเรียน ในประเทศไทยพบว่า พฤติกรรมการป้องกันกามโรคในกลุ่มที่มีอายุ 15-19 ปีจะมีมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป

การศึกษาของจารุรัตน์ เจริญประชนารากร(21) พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาปลายเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อย คือเริ่มตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไปและช่วงอายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมากที่สุดคือ 13-15 ปี

การศึกษาของจุฑามาศ นุชนารถ (22) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ กล่าวคือ เมื่ออายุมากขึ้นการมีเพศสัมพันธ์ก็ยิ่งสูงขึ้น

การศึกษาของทิวา ณ นคร (24) พบว่า อายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

สถิติของกระทรวงสาธารณสุข (4) พบว่า จำนวนครั้งหนึ่งของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์อยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่ากลุ่มนักเรียนนักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (อายุประมาณ 12-15 ปี) และเมื่ออายุมากขึ้นการมีเพศสัมพันธ์ก็สูงขึ้น

6.2 ระดับชั้นที่ศึกษา

การศึกษาของศุภจรี วชิวิวัฒน์ (25) พบว่า นักเรียนสายสามัญมีประสบการณ์ทางเพศต่ำกว่าสายอาชีพ

การศึกษาของนฤมล รัตนไพจิตร (23) พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ โดยนักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ดีกว่าวัยรุ่นที่ประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาของนฤมล รัตนไพจิตร (23) พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นที่ศึกษาแตกต่างกันจะมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่อยู่สายประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1-3 มีเพศสัมพันธ์มากที่สุด

การศึกษาของทิวา ณ นคร (24) พบว่า ระดับชั้นที่กำลังศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันในการศึกษาสายสามัญศึกษา(ระดับมัธยมศึกษา)และสายอาชีพศึกษามีพฤติกรรมทางด้านการมีเพศสัมพันธ์และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน

6.3 เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย

การศึกษาของสมชาย ลักขณานุรักษ์ (20) พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมปลาย และนักเรียนวิทยาลัยครู

การศึกษาของทิวา ณ นคร (24) พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การใช้ถุงยางอนามัย ของวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี

การศึกษาของศุภจรี วชิภิวัดน์ (25) พบว่า เงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับการมีประสบการณ์ทางเพศ โดยนักเรียนชายที่ได้รับค่าใช้จ่ายมากจะมีประสบการณ์ทางเพศสูง

การศึกษาของทิวา ณ นคร (24) พบว่า รายได้ที่ได้รับต่อเดือนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

จากการศึกษาวิจัยข้างต้น ไม่สามารถยืนยันได้ว่ารายรับมีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์หรือไม่ แต่สำหรับนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษานั้น รายรับส่งผลต่อพฤติกรรม การมีเพศสัมพันธ์

6.4 สถานภาพสมรสของบิดามารดาและความสัมพันธ์ในครอบครัว

การศึกษาของชะลอศรี แดงเปี่ยม และประยงค์ ลิ่มตระกูล (19) พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับความรักความอบอุ่นที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการเป็นกามโรคไม่แตกต่างกัน

การศึกษาของศุภจรี วชิภิวัดน์ (25) พบว่า นักเรียนชายที่พ่อแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน มีความรู้เรื่องเพศและโรคเอดส์ต่ำกว่าที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน

การศึกษาของลดาวลัย หลงเจริญ (26) พบว่า สภาพครอบครัวที่ต่างกันทำให้คะแนนความรู้และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคเอดส์ไม่แตกต่างกัน

การศึกษาของซุมมาศ กัลยาณมิตร (27) กล่าวว่า ครอบครัวจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะสังคมไทย เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกและสำคัญที่สุดในการฝึกอบรม สั่งสอน และสร้างบุคลิกภาพให้กับเด็กและเยาวชน ครอบครัวที่คอยช่วยเหลือป้องกันหรือลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสังคมโดยรวม

การศึกษาของศุภจรี วชิริวัฒน์ (25) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว ถึงแม้ว่าในการศึกษาวิจัยบางฉบับจะพบว่ากรณีที่พ่อแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกันทำให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศต่อการเกิดโรคแตกต่างจากกลุ่มที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ แต่ในสังคมไทยครอบครัวจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ฉะนั้นการที่ครอบครัวมีพ่อแม่อยู่ร่วมกันจะส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นรวมทั้งพฤติกรรมทางเพศด้วย

6.5 การใช้เวลาว่าง

การศึกษาของซุมมาศ กัลยาณมิตร (27) พบว่า กิจกรรมที่เยาวชนชอบทำเมื่อมีเวลาว่างคือ ดูโทรทัศน์และวิดีโอ ร้องเพลง ฟังวิทยุ และเล่นกีฬา แต่อย่างไรก็ตามยังมีเยาวชนบางส่วนที่ใช้เวลาว่างที่ไม่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะเยาวชนในเขตเมืองใช้เวลาว่างในด้านการเที่ยวเตร่ ใช้จ่ายเงินทอง และไม่ทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

6.6 การมีคู่อรักและการแต่งงาน

พิมพ์วิมล บุญมงคล และวันเพ็ญ มาอ่อน (16) กล่าวว่า การแต่งงานสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในเชิงชู้สาว ตั้งแต่การจับมือถือแขน การจูบ การโอบกอด เป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้มีเพศสัมพันธ์ได้ ซึ่งการที่วัยรุ่นหญิงเปิดโอกาสให้เพศตรงข้ามถูกเนื้อต้องตัวและมีการเส้าโลม จะเป็นขั้นแรกที่น่าไปสู่การได้เส้ากันที่สุดในที่สุด

การศึกษาของจารุรัตน์ เจริญประชาชนรากร (21) พบว่าบุคคลที่เคยมีเพศสัมพันธ์มากที่สุดคือคนรัก ร้อยละ 50

67 ความรู้เรื่องเพศศึกษา

การศึกษาของจุฑามาศ นุชนารถ(22) พบว่าวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มที่ไม่มีเพศสัมพันธ์มีความรู้อยู่ในระดับสูง

การศึกษาของวรรณิภา เรืองสัจ(28) พบว่า ประสบการณ์การดูหนังสื่อโป๊ และวิดีโอโป๊ มีความสัมพันธ์กับดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์(29) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกันคือ การมีกับไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

การศึกษาของวณิ ปิ่นประทีป(30) พบว่า ความรู้ระดับต่างๆ ไม่มีผลต่อการเที่ยวโสเภณี และการไม่สวมถุงยางอนามัยทุกครั้ง

การศึกษาของวรรณิภา เรืองสัจ(28) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์

สุพัตร์ วาณิชเสณี(31) กล่าวว่า ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ แต่ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

การศึกษาของลดาวัลย์ หลงเจริญ(26) พบว่า ความรู้และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวยังเป็นที่ยกเถียงและสรุปไม่ได้ว่าความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีเป็นอย่างไร

68 ทศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปรียา อันตระกูล(32) กล่าวว่า ทศนคติเป็นผลรวมของความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนว

โน้มนำของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งนั้นในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

การศึกษาของสุรชน พรบัณฑิตปีทมา(33) พบว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงสายอาชีพศึกษา และพาณิชย์การมีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อเอดส์เป็นไปในทางลบมากกว่าสายสามัญ และแนวโน้มที่วัยรุ่นชายจะมีทัศนคติทางลบต่อเอดส์มีสูงกว่าวัยรุ่นหญิง

การศึกษาของอัญชลี สิงหสุธา(34) พบว่า เจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ แต่ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

การศึกษาของอังสนา บุญธรรม(35) พบว่า ทัศนคติต่อโรคเอดส์เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ได้

การศึกษาของกฤตยา อาชาวนิจกุล และคณะ(36,37) ที่พบว่า ทัศนคติต่อบริการทางเพศของวัยรุ่นชายไทย มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับความรู้และนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหากมีทัศนคติในเชิงบวกและมีความรู้ระดับสูงจะส่งผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ

6.9 การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

การศึกษาของจุฑามาศ นุชนารถ(23) พบว่า การมีเพศสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ โดยผู้ที่มีเพื่อนสนิทที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ตนเองเคยมีเพศสัมพันธ์ถึง ร้อยละ 52.8 แต่ผู้ที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ตนเองมีเพศสัมพันธ์เพียงร้อยละ

83

การศึกษาของวิชาญ วิทยาศัย(38) พบว่า การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

การศึกษาของพิมพัทธ์ บุญมงคล และวันเพ็ญ มาอุ่น (16) พบว่า การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเป็นแรงผลักดันจากการมีเพื่อนสนิทเป็นผู้ชี้นำ ร้อยละ 45.3

การศึกษาของทิวา ณ นคร (24) พบว่า การมีเพื่อนสนิทที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือผู้ขายบริการทางเพศ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

การศึกษาของ Dowsett G และ Aggleton P (65) ที่พบว่า นักเรียนที่ชอบดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ชอบเที่ยวสถานเริงรมย์บ่อยครั้งกว่า นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมป้องกันการคุมกำเนิดน้อย เนื่องจากวัยรุ่นมักจะทำให้ความไว้วางใจกับเพื่อนสนิท พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมาก็ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนสนิท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของเพื่อนมีความสำคัญมากที่จะชักจูงให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว พบว่า กลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลถึงพฤติกรรมทางด้านการมีเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นเป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลอย่างสูงในด้านการตัดสินใจและการมีพฤติกรรมต่างๆ

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วทั้งหมด พอสรุปได้ว่า ปัญหาการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากพื้นฐานทางสังคม อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและค่านิยมทางเพศตามอารยธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามา และความก้าวหน้าของสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะในยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน ทำให้การรับสื่อทางเพศเป็นไปได้โดยง่าย นักเรียนจึงเกิดการเรียนรู้และลอกเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่จะชักจูงให้มีการแสดงออกทางเพศที่ขาดความรับผิดชอบ และการขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการดูแลและป้องกันตนเอง จึงทำให้แนวโน้มปัญหาการมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โดยเฉพาะนักเรียนชายทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้น การศึกษาเพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มนักเรียนในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม (PRECEDE Framework) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคลและภายนอกตัวบุคคลของ Green และคณะ (1980) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อค้นหา

ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ของนักเรียนในระบบการศึกษานอกโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา หน่วยงานสาธารณสุข ที่จะนำมาวางแผนหาแนวทางป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มเป้าหมายนี้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยทำให้นักเรียนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross Sectional Descriptive Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนด้วยระบบวิธีเรียนแบบชั้นเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ตามการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเพศชาย 13,426 คน เพศหญิง 17,694 คน รวม 31,120 คน

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ด้วยระบบวิธีเรียนแบบชั้นเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ตามการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสุ่มเลือกโดยวิธี **Stratified Random Sampling** และ **Cluster Random Sampling** แยกเป็น ชาย 200 คน หญิง 200 คน รวม 400 คน

- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครจำนวน 4 ศูนย์ ประกอบด้วยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต จำนวน 40 ศูนย์

- จำนวนตัวอย่างตามขนาดสัดส่วนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนของ 4 เขต

- ขนาดตัวอย่าง (Sample size) จำนวนจากสูตรของ **Taro Yamane** (ภาควิชาสุขศึกษา และพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างให้มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุดที่ความเชื่อมั่น 95%

N = ขนาดของประชากร จำนวนนักเรียนกรมการศึกษานอกโรงเรียนระบบในชั้นเรียน กลุ่มสามัญศึกษาปี 2547 จำนวน 31,120 คน

n = จำนวนตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{31,120}{1 + (31,120)(0.05)^2} \\ &= 394.92 \text{ คน} \end{aligned}$$

เปรียบเทียบสัดส่วนโดยใช้สูตรคำนวณ $(N)(Tn)$

$$\text{ศน.กทม.1} = \frac{10,252 \times 400}{31,120} = 131.77$$

$$\text{ศน.กทม. 2} = \frac{5,833 \times 400}{31,120} = 74.97$$

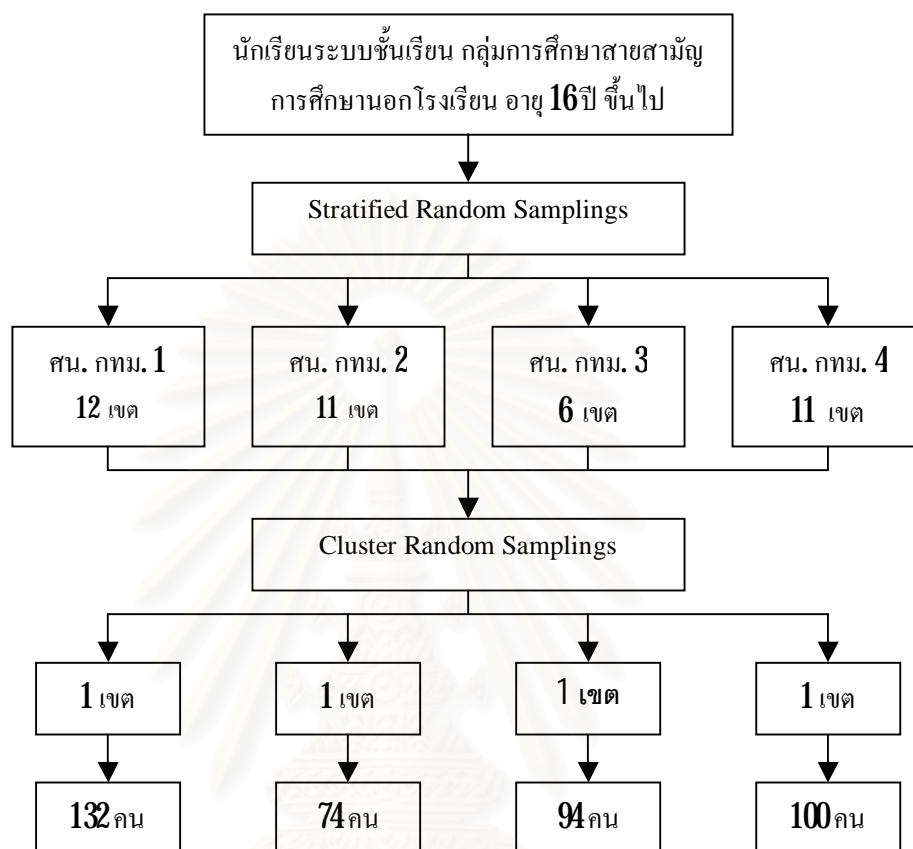
$$\text{ศน.กทม. 3} = \frac{7,187 \times 400}{31,120} = 92.37$$

$$\text{ศน.กทม. 4} = \frac{7,848 \times 400}{31,120} = 100.87$$

ตารางแสดงการคำนวณจำนวนตัวอย่างศึกษาตามสัดส่วน

ชื่อเขต	จำนวนนักเรียน (N)	จำนวนตัวอย่าง (n)
ศน.กทม. 1	10,252 คน	132 คน
ศน.กทม. 2	5,833 คน	74 คน
ศน.กทม. 3	7,187 คน	94 คน
ศน.กทม. 4	7,848 คน	100 คน
รวม	31,120 คน	400 คน

ภาพที่ 1 แสดงการสุ่มตัวอย่าง

การสังเกตและการวัด

1. ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (**Independent Variables**) ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย รายได้ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา การใช้เวลาว่าง การมีเพื่อนสนิท ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ประสบการณ์การใช้ยาเสพติด ความรู้และเจตคติกับการป้องกันโรคเอดส์

2. ตัวแปรตาม (**Dependent variables**) คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนถึงวัยอันควร การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน การสำล่อนทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ตั้งแต่ มิถุนายน 2547 – เมษายน 2548

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นมาจากงานวิจัยและหนังสือที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยประกอบด้วยข้อมูล 4 ส่วน แยกเป็นแบบสอบถามนักเรียนชาย จำนวน 44 ข้อ แบบสอบถามนักเรียนหญิง จำนวน 40 ข้อ ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านประชากร การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรก การมีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือน การมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด, บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรก ในรอบ 12 เดือน และบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งล่าสุด, การใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์, การมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนักกับผู้ชาย, จำนวนของบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในรอบ 12 เดือน, แหล่งได้มาซึ่งถุงยางอนามัย, การได้รับสิ่งตอบแทนและชนิดของสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์, การมีเพศสัมพันธ์โดยสมัครใจหรือไม่ เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) ของนักเรียนชายจำนวน 20 ข้อ และของนักเรียนหญิงจำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านประสบการณ์ การใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดของสารเสพติดที่เคยใช้ ครั้งล่าสุดของการใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์จำนวน 10 ข้อ ในส่วนความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์ 5 ข้อ มีคำตอบให้เลือก 2 ข้อ คือ ใช่ และไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ใช่	ให้	1	คะแนน
ไม่ใช่	ให้	0	คะแนน

เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์จำนวน 5 ข้อ โดยมีคำตอบให้เลือก 3 ข้อคือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	1	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	0	คะแนน

เกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ 3 ระดับ จากคะแนนรวม 5 คะแนน (42) คือ

ระดับความรู้มาก คะแนนรวมมากกว่าหรือเท่ากับ 80% - 100% คือ 4- 5 คะแนน

ระดับความรู้ปานกลาง คะแนนรวมมากกว่าหรือเท่ากับ 60% - 79% คือ 3 คะแนน

ระดับความรู้น้อย คะแนนรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0% - 59% คือ 0- 2 คะแนน

เกณฑ์การแบ่งระดับเจตคติ 2 ระดับ จากคะแนนรวม 10 คะแนน คือ

เจตคติเป็นบวก คะแนนรวมมากกว่าหรือเท่ากับ 70% ขึ้นไป คือ 7- 10 คะแนน

เจตคติเป็นลบ คะแนนรวมน้อยกว่า 70% คือ 0- 6 คะแนน

อ้างอิงเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้และเจตคติจาก **Best, John W. Research in Education Englewood Cliffts. New Jersey: Prentice Hall, 1970. p. 178(42)**

เกณฑ์การแบ่งระดับความเสี่ยงตามลักษณะของการมีพฤติกรรมเสี่ยง ดังนี้ คือ
นักเรียนชาย (15 ข้อ)

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อรหัสที่ S1.1

ถ้ามีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

ถ้ามีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุมากกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

หมายเหตุ เกณฑ์อายุ 20 ปี ใช้ตามมาตรฐานของการบรรลุนิติภาวะ

2. การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน จำนวน 9 ข้อ คือ ข้อรหัสที่ S3,S5, S6,S9,S10,S12,S13,S15,S16

ถ้าสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

ถ้าไม่สวมถุงยางอนามัยหรือสวมบางครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

หมายเหตุ การมี 1 คะแนน เพียงข้อเดียวใน 9 ข้อ ถือว่ามีความเสี่ยง

3. การสำส่อนทางเพศ มีจำนวน 3 ข้อ คือ ข้อรหัสที่ S81,S17.1

จำนวนของการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรัก ในรอบ 12 เดือน

1 คน ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

มากกว่าหรือเท่ากับ 2 คน ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

จำนวนคนที่นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ด้วย ในรอบ 12 เดือน

1 คน ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

มากกว่าหรือเท่ากับ 2 คน ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

4. การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง มี 1 ข้อ คือ ข้อรหัสที่ S4

การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศในรอบ 12 เดือน

เคย ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

ไม่เคย ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

5. การเคยใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น มี 1 ข้อ คือ ข้อรหัสที่ D24

นักเรียนเคยใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดหรือไม่

เคย ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

ไม่เคย ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

นักเรียนหญิง(11 ข้อ)

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร จำนวน 1 ข้อ คือข้อรหัสที่ S1.1

ถ้ามีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20ปี ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

ถ้ามีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุมากกว่าหรือเท่ากับ 20ปี ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

2. การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน จำนวน 6 ข้อ คือ ข้อรหัสที่ S4,S7,S8,S10,S11,S14

การมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนที่สวมถุงยางอนามัย ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

การมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนที่ไม่สวมถุงยางอนามัย ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

การมี 1 คะแนน เพียงข้อเดียวใน 6 ข้อ ถือว่ามีความเสี่ยง

3. การล่าส่อนทางเพศ มี จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อรหัสที่ S61,S91,S12

จำนวนคนรักที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ด้วยในรอบ 12 เดือน

จำนวน 1 คน ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

มากกว่าหรือเท่ากับ 2 คน ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรักในรอบ 12 เดือน

เคย ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

ไม่เคย ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

การมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรักเพียงคนเดียวถือว่ามีความเสี่ยง

การมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดนักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับใคร

มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรัก ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรัก ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

4. การเคยใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น มี 1 ข้อ คือ ข้อรหัสที่ D24

นักเรียนเคยใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดหรือไม่

เคย ให้ 1 คะแนน ถือว่ามีความเสี่ยง

ไม่เคย ให้ 0 คะแนน ถือว่าไม่มีความเสี่ยง

การตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

1. ความถูกต้องตามเนื้อหา (**Content Validity**) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบด้านเนื้อหา รายละเอียดข้อคำถามและพิจารณาข้อคำถามทุกข้อว่าถูกต้องเหมาะสมและแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2. ความน่าเชื่อถือ (**Reliability**) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาแล้วไปสอบถามกับกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี จำนวน 100 คน แล้วนำไปแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริงและหาความน่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (**Cronbach's Alpha Coefficient**) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความน่าเชื่อถือได้หรือความสอดคล้องภายในของคำตอบ ค่า **Cronbach's Alpha** เป็นค่าที่เกิดจากค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคำถามทุกคำถามโดยที่

$$\text{Cronbach's Alpha} = \frac{k \text{ covariance} / \text{variance}}{1 + (k-1) \text{ covariance} \sqrt{\text{variance}}}$$

k = จำนวนคำถาม

covariance = ค่าเฉลี่ยของค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างคำถามต่างๆ

variance = ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนของคำถาม

ซึ่งค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้อยู่ในระดับปานกลางดังนี้

ข้อมูล	ค่า สปส. อัลฟาของครอนบาค
1. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์	0.4597
2. เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์	0.4238

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1.1 จัดเตรียมเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2547

1.2 ทำหนังสือจากภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงกรมการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยและขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยในเขตพื้นที่

1.3 ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

1.4 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเข้าพบกับผู้อำนวยการเขตการศึกษานอกโรงเรียนในสถานที่ที่ได้ทำการเลือกสุ่มเอาไว้แล้วเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์และขั้นตอนการเก็บข้อมูลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือ

2. ขั้นตอนดำเนินการ

เริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน ธันวาคม 2547 ถึง มกราคม 2548 โดยดำเนินการดังนี้

2.1 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเองให้กลุ่มนักเรียนเป้าหมายทำการตอบแบบสอบถามนั้นในช่วงวันเวลาดังหมาย ในส่วนที่ไม่ครบจะขอความร่วมมือกับพื้นที่เขตของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประสานไปยังศูนย์บริการการศึกษาที่ใกล้เคียงเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

2.2 ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของการตอบแบบสอบถามที่นักเรียนได้ตอบมาก่อนที่จะออกจากสถานศึกษาที่นักเรียนได้ศึกษาอยู่

2.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด

2.4 สร้างคู่มือลงรหัส

2.5 แปลงคู่มือที่ได้เป็นรหัสตามคู่มือลงรหัสที่จัดเตรียมไว้แล้วบันทึกข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the social Science)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical Package for the Social Science) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำ ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สรุปโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2 ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์สรุปโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่ามัธยฐาน

2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยรอง ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน การใช้ยาเสพติดชนิดฉีด สรุปโดยใช้ค่า ความถี่ ร้อยละ และค่ามัธยฐาน

3 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี สรุปโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และค่ามัธยฐาน

4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่

41 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ กับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี วิเคราะห์โดยใช้สถิติ **Chi-Square Test** สรุปโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และค่า **p-value**

42 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยรองกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี วิเคราะห์โดยใช้สถิติ **Chi-Square Test** สรุปโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และค่า **p-value**

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งได้จากการใช้แบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเองแก่กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2547 ในด้านปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์โดยมีการสุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน 400 คน เป็นนักเรียนชาย 200 คน นักเรียนหญิง 200 คน ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลระหว่าง ธันวาคม 2547 ถึง กุมภาพันธ์ 2548 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. ลักษณะด้านประชากร
2. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้แก่
  - 2.1 ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์
  - 2.2 ประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน
3. ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์
4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่
  - 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี
  - 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้และเจตคติในการป้องกันกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

1. ลักษณะด้านประชากร

จากการใช้แบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเองแก่กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16- 20 ปี (ร้อยละ 60.3) มีค่ามัธยฐาน 19 ปี อายุต่ำสุด 14 ปี และอายุสูงสุด 30 ปี กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 295 คน (ร้อยละ 73.7) การศึกษาสูงสุดที่เคยเรียนในระบบโรงเรียน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 243 คน (ร้อยละ 60.7) ซึ่งสาเหตุที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียนเนื่องจากปัญหาส่วนตัว 178 คน (ร้อยละ 44.5) สถานภาพสมรสของบิดามารดา บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 197 คน (ร้อยละ 49.3) ส่วนหนึ่งพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา 90 คน (ร้อยละ 22.5) และพักอาศัยอยู่กับแฟนหรือคนรัก 81 คน (ร้อยละ 20.2) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่บ้าน 212 คน (ร้อยละ 53) มีรายได้ประจำ 281 คน (ร้อยละ 70.2) และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท 150 คน

(ร้อยละ 53.4) โดยมีค่ามัธยฐาน 7,255 บาท แหล่งที่มาของรายได้ คือ ลูกจ้างประจำร้านต่างๆ 114 คน (ร้อยละ 40.6) และกิจกรรมยามว่างของนักเรียนที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ดูหนัง ฟังเพลง 321 คน (ร้อยละ 39.8) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามปัจจัยด้านข้อมูลประชากรทั่วไป

ข้อมูล (n= 400)	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	200	50.0
หญิง	200	50.0
2. อายุ (ปี)		
≤ 15	6	1.5
16- 20	241	60.3
21 ปีขึ้นไป	153	38.3
Min= 14 Max= 30 Median= 19 Mean= 20.17 S.D. = 3.24		
3. ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษา		
ประถมศึกษา	5	1.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	100	25.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	295	73.7
4. ระดับการศึกษาสูงสุดที่เคยเรียนในระบบโรงเรียน		
ไม่เคยเรียน	39	9.8
ช่วงระดับ ป.1 - ป. 6	116	29.0
ช่วงระดับ ม. 1 - ม. 3	243	60.7
อื่นๆ (ปวช.)	2	0.5
5. เหตุผลที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียน		
ปัญหาส่วนตัว	178	44.5
ปัญหาด้านการเงิน/ค่าใช้จ่าย	170	42.5
ปัญหาครอบครัว	52	13.0

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามปัจจัยด้านข้อมูลประชากรทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
6 สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	197	49.3
แยกกันอยู่เพราะทำงานคนละที่	20	5.0
แยกกันอยู่เพราะหย่าร้าง	89	22.3
บิดาเสียชีวิต	60	15.0
มารดาเสียชีวิต	23	5.8
บิดาและมารดาเสียชีวิต	11	2.8
7 ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับใคร		
บิดาและมารดา	90	22.5
แฟน	81	20.2
พักกับญาติ (ลุง ป้า น้า อา)	65	16.3
บิดาหรือมารดาคนเดียว	54	13.5
นายจ้าง	44	11.0
อยู่คนเดียว	36	9.0
เพื่อน	30	7.5
8 ปัจจุบันท่านพักอาศัยที่ใด		
บ้าน	212	53.0
หอพัก/อพาทเมนท์	148	37.0
ที่ทำงาน	36	9.0
วัด	4	1.0
9 ปัจจุบันท่านมีรายได้ประจำหรือไม่		
มี	281	70.2
ไม่มี	119	29.8

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามปัจจัยด้านข้อมูลประชากรทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
10. ไม่มีรายได้ประจำ (n= 119)		
อยู่บ้านเฉยๆ	83	69.2
- รอศึกษาต่อในระบบ	43	51.8
- กำลังหางานทำ	40	48.2
ช่วยเหลือกิจการที่บ้าน	17	14.2
รับจ้างทั่วไป	19	16.6
11. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) (n= 281)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000	107	38.0
5,001 - 10,000	150	53.4
10,001 - 15,000	13	4.6
15,001 - 20,000	4	1.5
มากกว่า 20,000	7	2.5
Median= 7,255, Range= 2100- 65,000		
12. ที่มาของรายได้ประจำ (n= 281)		
ลูกจ้างประจำร้านต่างๆ	114	40.6
พนักงานบริษัท	90	32.0
ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม	46	16.4
มีกิจการส่วนตัว	31	11.0
13. กิจกรรมยามว่าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ดูหนัง, ฟังเพลง	321	39.8
อ่านหนังสือ	187	23.2
ออกกำลังกาย	120	14.9
ช้อปปิ้ง	95	11.8
เล่นอินเทอร์เน็ต	47	5.9
อื่นๆ	37	4.4

2 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมเสี่ยงรายด้านของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โดยจำแนกจาก ด้านการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรนักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสี่ยง โดยในนักเรียนชายมีอัตราเสี่ยง(ร้อยละ**93.0**) นักเรียนหญิง (ร้อยละ **87.8**) ด้านการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน ในนักเรียนชายมีอัตราเสี่ยง(ร้อยละ **97.5**) นักเรียนหญิง(ร้อยละ **93.9**) ด้านการสำส่อนทางเพศนักเรียนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่านักเรียนหญิง คือ นักเรียนชาย(ร้อยละ **55.1**) นักเรียนหญิง(ร้อยละ**31.5**) ด้านการมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง ในงานวิจัยครั้งนี้ มีเฉพาะในนักเรียนชาย (ร้อยละ **58.2**) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมเสี่ยงรายด้านในนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครจำแนกตามผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์

พฤติกรรมเสี่ยงรายด้าน	ชาย (158)		หญิง (131)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร						
- เสี่ยง	147	93.0	115	87.8	262	90.7
- ไม่เสี่ยง	11	7.0	16	12.2	27	9.3
2. การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน						
- เสี่ยง	154	97.5	123	93.9	277	95.9
- ไม่เสี่ยง	4	2.5	8	6.1	12	4.1
3. การสำส่อนทางเพศ						
- เสี่ยง	87	55.1	41	31.3	128	44.3
- ไม่เสี่ยง	71	44.9	90	68.7	161	55.7
4. การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง						
- เสี่ยง	92	58.2	-	-	92	58.2
- ไม่เสี่ยง	66	41.8	-	-	66	41.8

เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมเสี่ยงโดยรวมจำแนกตามผู้ที่เคยใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรม

เสี่ยงรวม (ร้อยละ 6.2) โดยนักเรียนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นมากกว่านักเรียนหญิง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมเสี่ยงโดยรวมในนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครจำแนกตามผู้ที่เคยใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

พฤติกรรมเสี่ยงด้านประสพการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยรวม	ชาย (n = 200)		หญิง (n = 200)		รวม (n = 400)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เสี่ยง	22	11.0	3	1.5	25	6.2
ไม่เสี่ยง	178	89.0	197	98.5	375	93.8

เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมเสี่ยงโดยรวมด้านการมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงรวม (ร้อยละ 7.9) นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเสี่ยง (รวมร้อยละ 65.5) โดยนักเรียนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงใกล้เคียงกับนักเรียนหญิง โดยทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมเสี่ยงรวม (ร้อยละ 72.2) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมเสี่ยงด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยรวมในนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมเสี่ยงด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยรวม	ชาย (n = 200)		หญิง (n = 200)		รวม (n = 400)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เสี่ยง	158	79.0	131	65.5	289	72.2
ไม่เสี่ยง	42	21.0	69	34.5	111	27.8

* จำนวนพฤติกรรมเสี่ยงในนักเรียนชาย 158 คน และนักเรียนหญิง 131 คน มีพฤติกรรมเสี่ยงข้อใดข้อหนึ่งใน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน การสำส่อนทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง โดยการมีพฤติกรรมเพียงข้อเดียวก็มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

21 ประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์

นักเรียนชาย

เมื่อพิจารณาด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชายพบว่า ในนักเรียนชาย 200 คน เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว 158 คน คิดเป็น (ร้อยละ 79) อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกอยู่ในช่วงอายุ 16- 20ปี (ร้อยละ 44.9) อายุเฉลี่ย 16ปี อายุต่ำสุดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 13ปี สูงสุด 24ปี บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรกคือแฟนหรือคนรัก (ร้อยละ 69) รองลงมาคือ หญิงขายบริการทางเพศ (ร้อยละ 15.2) นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้สวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ (ร้อยละ 67.7) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การเคยมีเพศสัมพันธ์ (n= 200)		
- เคย	158	79.0
- ไม่เคย	42	21.0
2 อายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (n=158)		
- น้อยกว่า 15ปี	68	43.0
- 16- 20ปี	71	44.9
- 21 ปีขึ้นไป	19	12.1
Median= 16, Mean = 16.25, Min= 13, Max = 24, SD = 2.16		
3 บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรก (n= 158)		
- ผู้ที่ขายบริการทางเพศ	24	15.2
- แฟนหรือคนรักผู้หญิง	109	69.0
- ผู้หญิงอื่นนอกเหนือจากข้อ 1 ข้อ 2 เช่น เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ	22	13.9
- ผู้ชาย	3	1.9
4 การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรก(n= 158)		
- สวม	43	27.2
- ไม่สวม	107	67.7
- จำไม่ได้	8	5.1

จากการศึกษาประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครพบว่า ในรอบ 12 เดือน นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการจำนวน 46 คน (ร้อยละ 29.2) นักเรียน มีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการมากกว่าหรือเท่ากับ 2 คนขึ้นไปในรอบ 12 เดือนจำนวน (ร้อยละ 54.3) มีการสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการในรอบ 12 (ร้อยละ 76.1) และสวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการครั้งล่าสุด (ร้อยละ 79.3) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการในรอบ 12 เดือน (n=158)		
- มี	46	29.2
- ไม่มี	112	70.8
2 จำนวนหญิงบริการที่มีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือน (n= 46)		
- 1 คน	21	45.7
- มากกว่าหรือเท่ากับ 2 คนขึ้นไป	25	54.3
3 การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการในรอบ 12 เดือน (n= 46)		
- สวมทุกครั้ง	35	76.1
- สวมบางครั้ง	10	21.7
- ไม่เคยสวม	1	2.2
4 การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการครั้งล่าสุด (n= 92)		
- สวม	73	79.3
- ไม่สวม	10	10.9
- จำไม่ได้	9	9.8

จากการศึกษาประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก หรือคู่อรักที่อยู่กินด้วยกันของนักเรียนชาย พบว่า นักเรียนมีแฟนหรือคู่อรักที่เคยอยู่กินด้วยกัน ร้อยละ 48 และในรอบ 12 เดือนนักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับคู่อรัก (ร้อยละ 61.5) ซึ่งส่วนใหญ่มีคู่อรักคนเดียว (ร้อยละ 70.7) โดย

ไม่สวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีกในรอบ 12 เดือน (ร้อยละ 46.4) และเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับคู่อีกนักเรียนไม่สวมถุงยางอนามัย (ร้อยละ 60.3) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่อีก

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีแฟนหรือคู่อีกที่อยู่กินด้วยกัน (n= 200)		
- มี	96	48.0
- ไม่มี	104	52.0
2. การมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักในรอบ 12 เดือน (n= 200)		
- มี	123	61.5
- ไม่มีเพศสัมพันธ์กับคนรักในรอบ 12 เดือน	23	11.5
- ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรักเลย	14	7.0
- ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เลย	40	20.0
3. จำนวนแฟนหรือคนรักที่มีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือน (n= 123)		
- 1 คน	87	70.7
- 2 คน	15	12.2
- มากกว่า 2 คนขึ้นไป	21	17.1
4. การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักในรอบ 12 เดือน (n= 123)		
- สวมทุกครั้ง	25	20.3
- สวมบางครั้ง	41	33.3
- ไม่สวม	57	46.4
5. การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักครั้งล่าสุด (n= 146)		
- สวม	51	34.9
- ไม่สวม	88	60.3
- จำไม่ได้	7	4.8

ด้านประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชายกับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่อีกหรือหญิงขายบริการทางเพศ พบว่านักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่อีกหรือหญิงขายบริการทางเพศ

ในรอบ 12 เดือน (ร้อยละ 36.7) มีการสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งจำนวน (ร้อยละ 60.3) และเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่อุปการหรือหญิงบริการนักเรียนสวมถุงยางอนามัย (ร้อยละ 66.3) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่อุปการหรือหญิงขายบริการทางเพศ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นในรอบ 12 เดือน (n=158)		
- มี	58	36.7
- ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นในรอบ 12 เดือน	40	25.3
- ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นเลย	60	38.0
2 จำนวนของหญิงอื่นที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในรอบ 12 เดือน (n= 58)		
- 1 คน	35	60.3
- 2 คน	13	22.4
- มากกว่า 2 คนขึ้นไป	10	17.3
3 การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นในรอบ 12 เดือน (n= 58)		
- สวมทุกครั้ง	35	60.3
- สวมบางครั้ง	17	29.4
- จำไม่ได้	6	10.3
4 การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นครั้งล่าสุด (n= 98)		
- สวม	65	66.3
- ไม่สวม	27	27.6
- จำไม่ได้	6	6.1

ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกันในรอบ 12 เดือนของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกันในรอบ 12 เดือน จำนวน (ร้อยละ 13.4) โดยสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกันจำนวน

(ร้อยละ 389) ไม่สวม (ร้อยละ 333) และเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกันครั้งล่าสุดนักเรียนสวมถุงยางอนามัยจำนวน (ร้อยละ 57.7) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือ ทางทวารหนักกับผู้ชายด้วยกันในรอบ 12 เดือน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายในรอบ 12 เดือน (n=158)		
- มี	18	13.4
- ไม่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายในรอบ 12 เดือน	7	4.4
- ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายเลย	133	84.2
2. การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายในรอบ 12 เดือน (n=18)		
- สวมทุกครั้ง	7	38.9
- สวมบางครั้ง	5	27.8
- ไม่เคยสวม	6	33.3
3. การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายครั้งล่าสุด (n= 26)		
- สวม	15	57.7
- ไม่สวม	6	23.0
- จำไม่ได้	5	19.3

ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่า จำนวนของกลุ่มอนันท์ทั้งหมดที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ด้วยในรอบ 12 เดือน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.1) มีคู่นอนมากกว่าหรือเท่ากับ 2 คนขึ้นไป ในส่วนของแหล่งที่ได้มาซึ่งถุงยางอนามัยพบว่านักเรียนได้จาก ร้านสะดวกซื้อมากที่สุด (ร้อยละ 48) รองลงมาคือนักเรียนพกถุงยางอนามัยติดตัว ร้อยละ 19.6 และนักเรียนเคยได้รับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 15.8) โดยสิ่งตอบแทนที่ได้รับมากที่สุด คือ เงินสด (ร้อยละ 68) ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามจำนวนคนทั้งหมดที่มีเพศสัมพันธ์ แหล่งที่มาซึ่ง ถูขยงอนามัยและการได้รับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนคนทั้งหมดที่เคยมีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือน (n = 158)		
- 1 คน	60	37.9
- มากกว่าหรือเท่ากับ 2 คนขึ้นไป	98	62.1
2. แหล่งที่ได้มาซึ่งถูขยงอนามัย (n158)		
- ชื่อจากร้านสะดวกซื้อ	76	48.0
- พกติดตัว	31	19.6
- อื่นๆ เช่น รับจากโรงพยาบาล	19	12.0
- ชื่อจากร้านขายยา	17	10.8
- สถานบริการเตรียมไว้	5	3.2
- คู่นอนเตรียมมา	5	3.2
- ชื่อจากร้านขายของชำ	3	1.9
- ชื่อจากห้างสรรพสินค้า	2	1.3
3. การเคยรับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์ (n=158)		
- เคย	25	15.8
- ไม่เคย	133	84.2
4. ชนิดของสิ่งตอบแทน (n= 25)		
- เงินสด	17	68.0
- ของมีค่า เช่น สร้อยทอง, โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ	6	24.0
- อื่นๆ	2	8.0

นักเรียนหญิง

เมื่อพิจารณาด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงพบว่า ในนักเรียนหญิง 200 คน ส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว 131 คน (ร้อยละ 65.5) อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกอยู่

ในช่วงอายุ 16- 20ปี (ร้อยละ 50.5) ค่ามัธยฐาน 16ปี อายุต่ำสุดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 12ปี สูงสุด 24ปี บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรกคือ แฟนหรือคนรัก (ร้อยละ 88.5) กลุ่มของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้สวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (ร้อยละ 74) และนักเรียนสมัครใจในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (ร้อยละ 77.9) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การเคยมีเพศสัมพันธ์ (n= 200)		
- เคย	131	65.5
- ไม่เคย	69	34.5
2. อายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (n= 131)		
- น้อยกว่า 15ปี	42	32.0
- 16- 20ปี	66	50.5
- มากกว่า 20ปี	23	17.5
Median= 16, Range= 12- 24, Min= 12, Max = 24		
3. บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรก (n= 131)		
- แฟนหรือคนรัก	116	88.5
- ผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรัก	13	9.9
- ผู้หญิง	2	1.5
4. การสวมถุงยางอนามัยของกลุ่มอนเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรก (n= 131)		
- สวม	31	23.7
- ไม่สวม	97	74.0
- จำไม่ได้	3	2.3
5. การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยสมัครใจ (n= 131)		
- สมัครใจ	102	77.9
- ไม่สมัครใจ	29	22.1

ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับแฟนคนรักหรือคู่ที่อยู่กินด้วยกันของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครพบว่า จำนวนของนักเรียนที่มีคนรัก

หรือคู่ที่อยู่กินด้วยกันจำนวน 98 คน (ร้อยละ 49) ส่วนใหญ่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับคนรักในรอบ 12 เดือนจำนวน 117 คน (ร้อยละ 58.5) และนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ด้วยในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา กับแฟนหรือคนรักคนเดียว จำนวน 106 คน (ร้อยละ 90.6) ส่วนใหญ่ไม่สวมถุงยางอนามัยจำนวน 61 คน (ร้อยละ 52.1) และคู่นอนของนักเรียนไม่สวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ในครั้งล่าสุดจำนวน 92 คน (ร้อยละ 71.9) ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรัก

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีแฟนหรือคู่ที่อยู่กินด้วยกัน (n= 200)		
- มี	98	49.0
- ไม่มี	102	51.0
2. การมีเพศสัมพันธ์กับคนรักในรอบ 12 เดือน (n= 200)		
- มี	117	58.5
- ไม่มีเพศสัมพันธ์กับคนรักในรอบ 12 เดือน	11	5.5
- ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรักเลย	2	1.0
- ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เลย	70	35.0
3. จำนวนแฟนหรือคนรักในรอบ 12 เดือน (n= 117)		
- 1 คน	106	90.6
- มากกว่าหรือเท่ากับ 2 คนขึ้นไป	11	9.4
4. การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักในรอบ 12 เดือน (n= 117)		
- สวมทุกครั้ง	16	13.7
- สวมบางครั้ง	40	34.2
- ไม่เคยสวม	61	52.1
5. การสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักครั้งล่าสุด (n= 128)		
- สวม	31	24.2
- ไม่สวม	92	71.9
- จำไม่ได้	5	3.9

ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับการมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรักในรอบ 12 เดือน พบว่า นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นในรอบ 12 เดือนจำนวน 18 คน (ร้อยละ 13.8) โดยมีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือนกับชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรัก 2 คน (ร้อยละ 5.0) โดยส่วนใหญ่มีการสวมถุงยางอนามัยเป็นบางครั้ง จำนวน 9 คน (ร้อยละ 5.0) รวมทั้งการสวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นในครั้งล่าสุดไม่ได้สวมถุงยางอนามัยจำนวน (ร้อยละ 47.5) ดังตาราง 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่น ที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรักในรอบ 12 เดือน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นในรอบ 12 เดือน (n=131)		
- มี	18	13.8
- ไม่มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นในรอบ 12 เดือน	22	16.8
- ไม่มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นเลย	91	69.4
2 จำนวนชายอื่นที่มีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือน (n=18)		
- 1 คน	9	50.0
- 2 คน	9	50.0
3 การสวมถุงยางอนามัยของชายอื่นเมื่อนักเรียนมีเพศสัมพันธ์ด้วย ในรอบ 12 เดือน (n=18)		
- สวมทุกครั้ง	6	33.3
- สวมบางครั้ง	9	50.0
- ไม่เคยสวม	3	16.7
4 การสวมถุงยางอนามัยของชายอื่นในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด (n=40)		
- สวม	16	40.0
- ไม่สวม	19	47.5
- จำไม่ได้	5	12.5

ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งล่าสุดพบว่าบุคคลที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งล่าสุดคือเป็นแฟนหรือคนรักที่อยู่กินด้วยกัน (ร้อยละ 61.9) และเมื่อมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่ไม่ได้ขอร้องให้คู่นอนสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 76.3) โดยนักเรียนเคยได้รับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 16) และสิ่งตอบแทนที่นักเรียนได้รับจากการมีเพศสัมพันธ์มากที่สุดคือเงินสด (ร้อยละ 71.4) ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วย, การขอร้องให้คู่
นอนสวมถุงยางอนามัยและการได้รับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งล่าสุด (n=131)		
- แฟน คนรักที่อยู่กินด้วยกัน	81	61.9
- แฟน คนรักที่ไม่ได้อยู่กินด้วยกัน	47	35.9
- ผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรัก	1	0.8
- ผู้หญิง	2	1.4
2 การขอร้องให้คู่นอนสวมถุงยางอนามัย (n=131)		
- ขอร้อง	31	23.7
- ไม่ขอร้อง	100	76.3
3 การเคยรับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์ (n=131)		
- เคย	21	16.0
- ไม่เคย	110	84.0
4 ชนิดของสิ่งตอบแทน (n=21)		
- เงินสด	15	71.4
- ของมีค่า เช่น สร้อยทอง, โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ	4	19.1
- อื่นๆ	2	9.5

2.2 ประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์

เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์พบว่ากลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเคยลองใช้สารเสพติด 190 คน (ร้อยละ 47.5) และบุหรีเป็นสารเสพติดที่นักเรียนเคยลองใช้มากที่สุด (ร้อยละ 31.8) รองลงมาคือกัญชา (ร้อยละ 17.8) และยาบ้า (ร้อยละ 16) นักเรียนเคยใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 14.3) เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 78.2) และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 43.5) ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์

หัวข้อ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การเคยลองใช้สารเสพติด						
- เคย	131	65.5	59	29.5	190	47.5
- ไม่เคย	69	34.5	141	70.5	210	52.5
2. ชนิดของสารเสพติดที่นักเรียนเคยลองใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
- บุหรี	130	29.7	54	39.2	184	31.8
- กัญชา	81	18.3	22	15.9	103	17.8
- ยาบ้า	68	15.4	25	18.1	93	16.0
- ยาอี	26	5.9	16	11.6	42	7.2
- กาว/ทินเนอร์	34	7.7	6	4.3	40	6.9
- กระเทียม	37	8.4	1	0.7	38	6.5
- ยาเค	21	4.8	11	7.9	32	5.5
- เฮโรอีน	22	4.9	3	2.2	25	4.3
- ฟีน	15	3.4	-	-	15	2.6
- อื่นๆ	7	1.5	-	-	7	1.2

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547 จำแนกตามประสบการณ์การใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์ (ต่อ)

หัวข้อ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3 จำนวนของนักเรียนที่ใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์						
- ใ้	19	145	8	136	27	143
- ไม่ใ้	112	85.5	51	86.4	163	85.7
4 การเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์						
- เคย	185	92.5	127	63.5	312	78.2
- ไม่เคย	15	7.5	73	36.5	88	21.8
5 อัตราของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์						
- ดื่ม	89	60.5	19	18.8	108	43.5
- ไม่ดื่ม	58	39.5	82	81.2	140	56.5

3 ความรู้และเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

เมื่อพิจารณาถึงระดับความรู้ในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่า มีระดับความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมาก (ร้อยละ 79.8) โดยมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี เท่ากับ 417 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.91 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงร้อยละของระดับความรู้ในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

ระดับความรู้	ชาย (n = 200)	หญิง (n = 200)	รวม (n = 400)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
มาก	160(80.0)	159(79.5)	319(79.8)
ปานกลาง	33(16.5)	29(14.5)	62(15.5)
น้อย	7(3.5)	12(6.0)	19(4.7)

Mean= 417, Median= 40, S.D. = 0.91, Min= 0, Max = 5

ด้านระดับเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครพบว่าเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเป็นลบ (ร้อยละ 72.7) โดยพบในเพศชาย (ร้อยละ 73.0) และเพศหญิง (ร้อยละ 72.5) โดยมีค่าเฉลี่ยเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี เท่ากับ 6.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.37 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงร้อยละของระดับเจตคติในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกระบบโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

ระดับเจตคติ	ชาย (n = 200)	หญิง (n = 200)	รวม (n = 400)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เจตคติเป็นบวก	54 (27.0)	55 (27.5)	109 (27.3)
เจตคติเป็นลบ	146 (73.0)	145 (72.5)	291 (72.7)
Mean = 6.15, Median = 6, S.D. = 2.37, Min = 5, Max = 5			

4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไป กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี
ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกระบบโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรสของบิดามารดา และบุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p < 0.05$ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบ
การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี
ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ (n= 400)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์			p-value
	เสี่ยง	ไม่เสี่ยง	รวม	
1.เพศ				
ชาย	158	42	200	.003
หญิง	131	69	200	
2.อายุ (ปัจจุบัน)				
≤ 20	157	90	247	<.001
20ปีขึ้นไป	132	21	153	
3.ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	5	0	5	0.12
มัธยมศึกษาตอนต้น	118	32	150	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	166	79	245	
4.สถานภาพสมรสของบิดามารดา				
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	131	66	197	.027
บิดามารดาแยกกันอยู่	82	27	109	
บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต	76	18	94	
5.บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย				
บิดาและหรือมารดา	102	42	144	<.001
เพื่อน	13	17	30	
แฟน	81	0	81	
ญาติ	40	25	65	
อยู่คนเดียว	28	8	36	
นายจ้าง	25	19	44	

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบ การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ($n=400$) (ต่อ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์			p-value
	เสี่ยง	ไม่เสี่ยง	รวม	
6 สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน				.045
บ้าน	151	61	212	
หอพัก/อพาร์ทเมนต์	109	39	148	
วัด	4	0	4	
ที่ทำงาน	25	11	36	

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน พบว่า เพศและอายุ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P<0.05$ ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบ การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้าน ประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน ($n=400$)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ด้านประสบการณ์ การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน			p-value
	เสี่ยง	ไม่เสี่ยง	รวม	
1.เพศ				<.001
ชาย	22	178	200	
หญิง	3	197	200	
2.อายุ (ปัจจุบัน)				.021
≤ 20	10	237	247	
20ปีขึ้นไป	15	138	153	

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบ
การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้าน
ประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน (n= 400) (ต่อ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ด้านประสบการณ์ การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน			p-value
	เสี่ยง	ไม่เสี่ยง	รวม	
3.ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	0	5	5	.835
มัธยมศึกษาตอนต้น	9	141	150	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	16	229	245	
4.สถานภาพสมรสของบิดา				
มารดา				
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	12	185	197	.511
บิดามารดาแยกกันอยู่	5	104	109	
บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต	8	86	94	
5.บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย				
บิดาและหรือมารดา	12	132	144	.227
เพื่อน	0	30	30	
แฟน	2	79	81	
ญาติ	4	61	65	
อยู่คนเดียว	4	32	36	
นายจ้าง	3	41	44	
6.สถานที่พักอาศัยปัจจุบัน				
บ้าน	18	194	212	.301
หอพัก/อพาร์ทเมนต์	5	143	148	
วัด	1	3	4	
ที่ทำงาน	1	35	36	

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้และเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับ

พฤติกรรมเสี่ยง

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของระดับความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนที่ศึกษา อยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ (n= 400)

พฤติกรรมเสี่ยงด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์	คะแนนความรู้				p- value
	N	Median	SD	Mean Rank	
ไม่เสี่ยง	111	5.0	0.92	213.91	.099
เสี่ยง	289	4.0	0.90	194.06	

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของระดับความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกันของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน (n= 400)

พฤติกรรมเสี่ยงด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีด	คะแนนความรู้				
	N	Median	SD	Mean Rank	p- value
ไม่เสี่ยง	375	40	0.89	200.85	0.799
เสี่ยง	25	40	1.08	195.20	

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของระดับเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีดในคณมนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีดในคณมนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (n= 400)

พฤติกรรมเสี่ยงด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีด	คะแนนเจตคติ				
	N	Median	SD	Mean Rank	p- value
ไม่เสี่ยง	111	6.00	4.08	204.60	0.642
เสี่ยง	289	6.00	1.17	198.93	

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของระดับเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกันในคณมนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับเจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้าน
 ประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีด โดยใช้เข็มร่วมกันในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ใน
 ระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (n= 400)

พฤติกรรมเสี่ยงด้านประสบการณ์ การใช้สารเสพติดชนิดฉีด	คะแนนความรู้				
	N	Median	SD	Mean Rank	p- value
ไม่เสี่ยง	375	6.00	2.43	200.29	0.879
เสี่ยง	25	6.00	1.10	203.72	

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross - Sectional Descriptive Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ความรู้และเจตคติในการป้องกันโรคเอดส์ และความสัมพันธ์ของระดับความรู้และเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. 2547 จำนวน 400 คน (เพศชาย 200 คน เพศหญิง 200 คน) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามตอบด้วยตนเองที่ดัดแปลงมาจาก โครงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ของสำนักกระบวนวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนนทบุรีจำนวน 100 คน แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุงรวมทั้งหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ความรู้และเจตคติในการป้องกันโรคเอดส์ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.4597 และ 0.4238 ตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเองกับกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครระหว่างธันวาคม 2547 ถึงกุมภาพันธ์ 2548 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านประชากรทั่วไป

กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16- 20 ปี ร้อยละ 60.3 มีค่ามัธยฐาน 19 ปี อายุต่ำสุด 14 ปี สูงสุด 30 ปี ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 73.7 ระดับการศึกษาสูงสุดที่เคยเรียนในระบบโรงเรียน คือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 60.7 เหตุผลที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียนได้ คือ ปัญหาส่วนตัว ร้อยละ 44.5 สถานภาพสมรสของบิดามารดา บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 49.3 ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 22.5 รองลงมา คือพักอาศัยอยู่กับแฟน หรือ คนรัก ร้อยละ 20.3 โดยมีที่พักอาศัยเป็นบ้านมากที่สุด คือ ร้อยละ 53 นักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ประจำร้อยละ 70.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 53.8 โดยมีค่ามัธยฐาน 7,254.23 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุด 2,100 บาท สูง

สุด 65,000 บาท ที่มาของรายได้ประจำ คือ ลูกจ้างประจำร้านต่างๆ ร้อยละ 40.9 นักเรียนที่ไม่มีรายได้อื่นๆ อยู่บ้านเฉยๆ ร้อยละ 69.2 กิจกรรมยามว่างของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ ดูหนัง ฟังเพลง ร้อยละ 39.8

2. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โดยจำแนกจากพฤติกรรมเสี่ยงรายด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

- นักเรียนชายมีความเสี่ยงร้อยละ 93
- นักเรียนหญิงมีความเสี่ยงร้อยละ 87.8

2. ด้านการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน นักเรียน

- นักเรียนชายมีความเสี่ยงร้อยละ 97.5
- นักเรียนหญิงมีความเสี่ยงร้อยละ 93.9

3. ด้านการสำส่อนทางเพศ

- นักเรียนชายมีความเสี่ยงร้อยละ 55.1
- นักเรียนหญิงมีความเสี่ยงร้อยละ 31.5

4. ด้านการมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง ในนักเรียนชายมีความเสี่ยงร้อยละ 291

5. ด้านการใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น โดยใช้เข็มร่วมกัน

- นักเรียนชายมีความเสี่ยงร้อยละ 11
- นักเรียนหญิงมีความเสี่ยงร้อยละ 1.5

6. พฤติกรรมเสี่ยงด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยรวม

- นักเรียนชายมีความเสี่ยง ร้อยละ 79
- นักเรียนหญิง ร้อยละ 65.5
- พฤติกรรมเสี่ยงรวมของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ร้อยละ 72.2

2. ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

นักเรียนชาย

ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชายพบว่า ในนักเรียนชาย 200 คน เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว 158 คน คิดเป็นร้อยละ 79 อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกอยู่ในช่วงอายุ 16 - 20 ปี ร้อยละ 44.9 อายุเฉลี่ย 16.1 ปี อายุต่ำสุดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 13 ปี สูงสุด 24 ปี บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรกคือ แฟนหรือคนรัก ร้อยละ 69 รองลงมาคือ หญิงขายบริการ

ทางเพศ ร้อยละ 15.2 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้สวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ร้อยละ 67.7

ในส่วนของประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศของนักเรียนชายพบว่า ในรอบ 12 เดือน นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการจำนวน 46 คน (ร้อยละ 29.2) หญิงบริการที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในรอบ 12 เดือนจำนวน 1 คน 21 คน (ร้อยละ 45.7) มีการสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการในรอบ 12 เดือน 35 คน (ร้อยละ 76.1) และสวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการครั้งล่าสุด 73 คน (ร้อยละ 79.3)

ประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก หรือคู่รักที่อยู่กันด้วยกันของนักเรียนชาย พบว่า นักเรียนมีแฟนหรือคู่รักที่เคยอยู่กันด้วยกัน ร้อยละ 48 และในรอบ 12 เดือนนักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับคู่รัก 96 คน (ร้อยละ 62.4) ซึ่งส่วนใหญ่มีคู่รักคนเดียว 87 (ร้อยละ 70.7) โดยไม่สวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักในรอบ 12 เดือน 57 คน (ร้อยละ 46.4) และเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับคู่รักนักเรียนไม่สวมถุงยางอนามัย 88 คน (ร้อยละ 60.3)

ประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชายกับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่รักหรือหญิงขายบริการทางเพศ ในรอบ 12 เดือนจำนวน 58 คน (ร้อยละ 36.7) มีการสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งจำนวน 35 คน (ร้อยละ 60.3) และเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่รักหรือหญิงบริการโดยสวมถุงยางอนามัย 65 คน (ร้อยละ 63.9)

ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ กับผู้ชายด้วยกันในรอบ 12 เดือน จำนวน 18 คน (ร้อยละ 13.4) โดยสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกันจำนวน 7 คน (ร้อยละ 38.9) ไม่สวม (ร้อยละ 33.3) และเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกันครั้งล่าสุดนักเรียนสวมถุงยางอนามัยจำนวน 15 คน (ร้อยละ 60)

ด้านจำนวนของกลุ่มคนที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ด้วยในรอบ 12 เดือน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40.5) มีกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในส่วนของแหล่งที่ได้มาซึ่งถุงยางอนามัยพบว่านักเรียนได้จาก ร้านสะดวกซื้อมากที่สุด (ร้อยละ 48) รองลงมาคือนักเรียนพกถุงยางอนามัยติดตัว ร้อยละ 19.6 และนักเรียนเคยได้รับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 15.8) โดยสิ่งตอบแทนที่ได้รับมากที่สุด คือ เงินสด (ร้อยละ 68)

นักเรียนหญิง

ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงพบว่า ในนักเรียนหญิง 200 คน ส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว 131 คน (ร้อยละ 65.5) อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกอยู่ในช่วงอายุ 16- 20 ปี (ร้อยละ 50.5) ค่ามัธยฐาน 16 ปี อายุต่ำสุดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 12 ปี สูงสุด 24

ปี บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรกคือ แฟนหรือคนรัก (ร้อยละ 88.5) รองลงมาคือ ผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรัก (ร้อยละ 9.9) กลุ่มนอนของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้สวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (ร้อยละ 74) และนักเรียนสมัครใจในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ร้อยละ 77.9

การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงกับแฟนคนรักหรือคู่ที่อยู่กินด้วยกัน ซึ่งจำนวนของนักเรียนที่มีคนรักหรือคู่ที่อยู่กินด้วยกันจำนวน 98 คน (ร้อยละ 49) ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับคนรักในรอบ 12 เดือนจำนวน 117 คน (ร้อยละ 58.5) และนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ด้วยในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมากับแฟนหรือคนรักคนเดียว จำนวน 106 คน (ร้อยละ 90.6) ส่วนใหญ่ไม่สวมถุงยางอนามัยจำนวน 61 คน (ร้อยละ 52.1) และกลุ่มนอนของนักเรียนไม่สวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ในครั้งล่าสุดจำนวน 92 คน (ร้อยละ 71.9)

การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงกับชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรักในรอบ 12 เดือน พบว่า นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นในรอบ 12 เดือนจำนวน 18 คน (ร้อยละ 13.8) โดยมีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือนกับชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนหรือคนรัก 1 - 2 คน (ร้อยละ 100) โดยส่วนใหญ่มีการสวมถุงยางอนามัยเป็นบางครั้ง จำนวน 9 คน (ร้อยละ 50) รวมทั้งการสวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นในครั้งล่าสุดไม่ได้สวมถุงยางอนามัยจำนวน 16 คน (ร้อยละ 47.5)

การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงกับบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งล่าสุดพบว่าบุคคลที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งล่าสุดคือเป็นแฟนหรือคนรักที่อยู่กินด้วยกัน 81 คน (ร้อยละ 62.3) และเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในส่วนใหญ่ไม่ได้ขอร้องให้คู่่นอนสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ 99 คน (ร้อยละ 76.2) โดยนักเรียนเคยได้รับสิ่งตอบแทนจากการมีเพศสัมพันธ์ 21 คน (ร้อยละ 16.2) และสิ่งตอบแทนที่นักเรียนได้รับจากการมีเพศสัมพันธ์มากที่สุดคือเงินสด 15 คน (ร้อยละ 71.4)

3 ประสพการณ์การใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ประสพการณ์การใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์พบว่ากลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเคยลองใช้สารเสพติด 190 คน (ร้อยละ 47.73) และบุหรีเป็นสารเสพติดที่นักเรียนเคยลองใช้มากที่สุด (ร้อยละ 31.8) รองลงมาคือกัญชา (ร้อยละ 17.8) และยาบ้า (ร้อยละ 16) นักเรียนเคยใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 14.3) อีกทั้งเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 78.2) รวมถึงการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 43.5)

4 ความรู้และเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

ระดับความรู้ในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่า ทั้งนักเรียนชาย (ร้อยละ 80) และนักเรียนหญิง (ร้อยละ 79.5) มีระดับความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในระดับความรู้น่า (ร้อยละ 79.8) ในส่วนของระดับเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีพบว่าเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเป็นลบ (ร้อยละ 72.7) โดยพบในเพศชาย (ร้อยละ 73) และเพศหญิง (ร้อยละ 72.5)

5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไป กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.003$)
2. อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)
3. สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.027$)
4. บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)
5. สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.045$)

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลทั่วไป กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีด โดยใช้เข็มร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)
2. อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีด โดยใช้เข็มร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.021$)

5.3 ความสัมพันธ์ของระดับความรู้และเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับพฤติกรรมเสี่ยง

1. ระดับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงด้านประสิทธิภาพการมีเพศสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.099$)
2. ระดับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น โดยใช้เข็มร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.799$)
3. ระดับความเจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงด้านประสิทธิภาพการมีเพศสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.642$)
4. ระดับเจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงด้านประสิทธิภาพการใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น โดยใช้เข็มร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.879$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้และเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี แล้วนำไปหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลและระดับความรู้และเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานสาธารณสุขให้ตรงกับปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการแก้ไขพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ลักษณะด้านประชากรของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16- 20 ปี และไม่ได้ศึกษาต่อในระบบโรงเรียน

ภาคปกติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ระบุไว้ว่าเป็นการเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับหรือเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายผู้ที่พลาด โอกาสและขาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบหรือในพื้นที่สถานศึกษา ส่วนสาเหตุที่ไม่ได้ศึกษาในระบบโรงเรียนเนื่องมาจากปัญหาส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือปัญหาด้านการเงิน ปัญหาการแยกกันอยู่ของบิดาและมารดาของนักเรียนตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดาที่บ้าน นอกจากนี้ได้พักอาศัยกับแฟนหรือคนรัก ในหอพักหรืออพาร์ทเมนต์ ซึ่งนักเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่มีรายได้ประจำจากการประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างประจำร้านต่างๆและพนักงานบริษัท โรงงานอุตสาหกรรม เฉลี่ยเดือนละ 7,255 บาท เห็นได้ว่านักเรียนกลุ่มนี้ประกอบอาชีพและทำงานมีรายได้เป็นของตัวเอง ทำให้มีความคิดอ่านที่เป็นผู้ใหญ่ มีความมั่นใจสามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง อีกทั้งเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ประสบการณ์ มีคุณลักษณะและเป้าหมายในการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเด็กนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วต้องการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่ บางคนมีพื้นฐานการศึกษาค่อนข้างต่ำ ต้องการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อการศึกษาต่อหรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต บางคนต้องการเรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ผู้ใหญ่บางคนอาจมีปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนรู้ เช่น ไม่มีเวลาเรียน ขาดความมั่นใจ เรียนรู้บางเรื่องได้ช้า สำหรับกิจกรรมยามว่างของนักเรียนกลุ่มนี้โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างในการดูหนัง ฟังเพลง ช็อปปิ้ง และเล่นอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นกิจกรรมยามว่างยอดนิยมของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีตามมาได้ สอดคล้องกับการศึกษาของชุมมาศ กัลยาณมิตร (27) พบว่า กิจกรรมที่เยาวชนชอบทำเมื่อมีเวลาว่างคือ ดูโทรทัศน์และวิดีโอ ร้องลงมากคือ ฟังวิทยุ และเล่นกีฬา แต่อย่างไรก็ตามยังมีเยาวชนบางส่วนที่ใช้เวลาว่างที่ไม่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะเยาวชนในเขตเมืองใช้เวลาว่างในด้านการเที่ยวเตร่ ใช้จ่ายเงินทอง และไม่ทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

2 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์และประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน

ด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ด้านการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยในนักเรียนชายมีอัตราเสี่ยงสูงถึงร้อยละร้อยละ 93.0 และนักเรียนหญิง ร้อยละ 87.8 ด้านการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน ในนักเรียนชายมีอัตราเสี่ยง ร้อยละ 97.5 นักเรียนหญิง ร้อยละ 93.9 ด้านการสำส่อนทางเพศนักเรียนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่านักเรียนหญิง คือ ร้อยละ 55.1 นักเรียนหญิงเพียงร้อยละ 31.5 ด้าน

การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเสี่ยง ในงานวิจัยครั้งนี้ มีเฉพาะในนักเรียนชาย ร้อยละ **29.1** และเมื่อพิจารณาประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์จะพบว่าเพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์สูงถึงร้อยละ **79** โดยอายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ในช่วงอายุเฉลี่ย **16**ปี (ต่ำกว่า **20**ปี) และไม่สวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกถึงร้อยละ **67.7** โดยส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักในอัตราที่สูง สอดคล้องกับการสำรวจของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข(**5**) พบว่านักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ **5** ร้อยละ **11** เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว โดยมีอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกประมาณ **15**ปี ในจำนวนนี้มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก แฟน หรือเพื่อนสนิทมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้หญิงอื่นที่ไม่ใช่แฟน คนรัก เพื่อนสนิท หรือหญิงขายบริการ นอกจากนี้ยังพบว่า ประมาณร้อยละ **70**ของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก อีกทั้งมีการศึกษาของพิมพ์วัลย์ บุญมงคล และวันเพ็ญ มาอูน (**16**) และ ที่กล่าวไว้ว่าวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความสนใจต่อเพศตรงข้าม และมีความต้องการทางเพศสูง ต้องการแสวงหาความแปลกใหม่ อยากทดลองและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบข้างโดยลำพังตนเอง ซึ่งถ้าหากขาดการเรียนรู้ที่ถูกต้องแล้ว อาจเกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้ การศึกษาของของชนพรรณ ฟองศิริและคณะ (**17**) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ **5** สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ ร้อยละ **85**เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว และนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย และการศึกษาของอุไรวรรณ คณิงสุขเกษม(**18**) ที่พบว่าวัยรุ่นชายในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ **87.5**เคยไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ต่างๆ ร้อยละ **31.2**เคยมีเพศสัมพันธ์ ส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับโสเภณีและในการมีเพศสัมพันธ์ยังพบว่า มีร้อยละ **65**ไม่ใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (**5**) เกี่ยวกับการรายงานผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ประเทศไทยรอบที่ **10**ปีพ.ศ. **2547** พบว่ากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ **5**มีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. **2539- 2547** ร้อยละ **17- 35**เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มนักเรียนระบบการศึกษานอกโรงเรียนจะมีความแตกต่างกัน อาจจะเนื่องมาจากในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนภาคปกติได้รับความรู้ในเรื่องการป้องกันโรคเอดส์อย่างต่อเนื่องจากอาจารย์ใน โรงเรียนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งแตกต่างจากกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนที่มักจะมีโอกาสการได้รับข้อมูลหรือความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนภาคปกติ

ในนักเรียนหญิงจากข้อมูลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ที่อายุต่ำกว่า **20**ปี ร้อยละ **82.5**อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ **16**ปี บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกคือแฟนหรือคนรักร้อยละ **88.5**มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยไม่สวมถุงยางอนามัยร้อยละ **74**มีเพศสัมพันธ์

ครั้งแรกโดยสมัครใจร้อยละ 77.9 มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักในรอบ 12 เดือนมากกว่า 1 คน ร้อยละ 10.5 และมีสาวมดขางอนามัยร้อยละ 52.1 เพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักครั้งล่าสุดนักเรียน ไม่สาวมดขางอนามัยร้อยละ 71.9 นักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นในรอบ 12 เดือนร้อยละ 13.7 และมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นมากกว่า 1 คนถึงร้อยละ 5.0 โดยไม่สาวมดขางอนามัยร้อยละ 16.7 สาวม บางครั้งร้อยละ 5.0 และเพศสัมพันธ์กับชายอื่นครั้งล่าสุดนักเรียนไม่สาวมดขางอนามัยร้อยละ 47.5 สอดคล้องกับการศึกษาของบุญยงค์ เกี่ยวการค้า บังอร เทพเทียนและสมศักดิ์ วงสาวาส (20) ที่ได้ ศึกษาการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในประชากร 7 กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ กรุงเทพมหานครปี พ.ศ. 2545 ทำให้ทราบถึงเหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักเรียน หญิงน่าจะมาจากการมีเพศสัมพันธ์โดยกะทันหันไม่ได้เคยเตรียมตัวที่จะมีเพศสัมพันธ์มาก่อนและ ขาดสติที่จะยับยั้งตนเอง นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์โดยได้รับสิ่งตอบแทนร้อยละ 16.2 และในกลุ่ม นี้ได้รับสิ่งตอบแทนเป็นเงินสดร้อยละ 71.4 ซึ่งข้อมูลของอายุในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนัก เรียนหญิงไม่ต่างจากนักเรียนชาย นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยกับแฟนหรือคนรัก สอด คล้องกับการศึกษาของจาร์รัตน์ เจริญประชาชนรากร (21) พบว่าบุคคลที่เคยมีเพศสัมพันธ์มากที่สุด คือคนรัก ร้อยละ 50 ส่วนการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟนหรือคนรักที่มีจำนวนข้อมูลสูงนั้น เนื่อง จากวัยรุ่นในสมัยนี้ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เช่นแหล่งบันเทิงเรีงรมย์ต่างๆ สื่อลามกอนาจาร จากเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ประกอบกับวัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก มักจะได้รับความรู้เรื่องเพศจากเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ มักมีประสบการณ์ทางเพศจากการแนะนำชักชวนของเพื่อน วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสมักคิดว่า ทำให้ศึกษานิสัยใจคอกันและกัน ได้ประสบการณ์ทาง เพศ และเป็นการแสวงหาความสุขร่วมกัน ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น จากข้อมูลนี้เป็น สัญญาณอันตรายที่เตือนว่าวัยรุ่นไทยกำลังมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีเป็นอย่างมาก

ในด้านประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีด โดยใช้เข็มฉีดยาร่วมกันจากผลการวิจัย พบ ว่ากลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร มีการใช้สารเสพติด ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ โดยนักเรียนชายเคยใช้ร้อยละ 14.5 นักเรียนหญิงเคยใช้ร้อยละ 13.6 บุหรี่ เป็นสารเสพติดที่นักเรียนเคยลองใช้มากที่สุด รองลงมาคือกัญชา และยาบ้า ตามลำดับ ส่วนการดื่ม เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ โดยนักเรียนชายเคยดื่มร้อยละ 60.5 นักเรียนหญิง เคยดื่มร้อยละ 18.8 จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าสารเสพติดประเภทบุหรี่และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เป็นสารเสพติดที่นักเรียนใช้กันมากสอดคล้องกับการศึกษาของ Dowsett G และ Aggleton P (45) ที่ พบว่า นักศึกษาที่ชอบดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ชอบเที่ยวสถานเรีงรมย์ บ่อยครั้งกว่า นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมกำบังกันกามโรคน้อย เนื่องจากวัยรุ่นมักจะให้ความไว้วาง ใจกับเพื่อนสนิท พฤติกรรมต่างๆที่แสดงออกมักได้รับอิทธิพลจากเพื่อนสนิท ซึ่งแสดงให้เห็นว่า

อิทธิพลของเพื่อนมีความสำคัญมากที่จะชักจูงให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ซึ่งการใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์นั้นนอกจากจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพแล้วยังก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสารเสพติดหลายประเภทเมื่อเสพเข้าไปแล้วจะเข้าไปทำลายระบบประสาทที่ควบคุมการรับรู้ การตอบสนองต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม เช่น กัญชา ยาบ้า สารระเหย รวมทั้งเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์ ทำให้ผลของการกระทำที่ตามมาเกิดความเสียหายในด้านต่างๆ ทั้งนี้วิธีการแก้ไขปัญหาคือป้องกันปัญหาสุขภาพเสพยาเสพติดในวัยรุ่นให้ได้ผลดี มีประสิทธิผลนั้น สิ่งสำคัญคือการให้ความรู้ถึงอันตรายจากพิษภัยยาเสพติดเป็นอันดับแรก นอกจากนี้การมีครอบครัวอบอุ่น การใช้เวลาและความรัก ความเข้าใจต่อกัน การที่พ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน การให้ความรู้และทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด แต่เมื่อวิเคราะห์สภาพครอบครัวของนักเรียนกลุ่มนี้ พบว่าส่วนใหญ่บิดามารดาหย่าร้าง สภาพเศรษฐกิจ รายได้ของบิดามารดา ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ นักเรียนจำนวนหนึ่งต้องดิ้นรนทำงานเพื่อยังชีพเอง ทำให้เห็นว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้อาจมีสภาพแวดล้อมเป็นเงื่อนไขหรือข้อจำกัดบางประการที่จะทำให้วัยรุ่นขาดการพัฒนาการของชีวิตที่เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ ที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาจิตใจเท่าที่ควร ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่เขาคควรได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากระบบการศึกษานอกโรงเรียนให้มาก เพื่อการพัฒนาชีวิตที่มีคุณภาพต่อไป

3 ความรู้และเจตคติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครมีระดับความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมากร้อยละ **79.8** นักเรียนชายมีระดับความรู้มากร้อยละ **80** นักเรียนหญิงร้อยละ **79.5** สอดคล้องกับการศึกษาของวณิ ปิ่นประทีป(30) พบว่า ความรู้ระดับต่างๆ ไม่มีผลต่อการเที่ยวโสเภณีและการไม่สวมถุงยางอนามัยทุกครั้ง การศึกษาของสุพัตร์ วาณิชเสณี(31) กล่าวว่า ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ แต่ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก แต่ในส่วนของระดับเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนพบว่าอยู่ในระดับเป็นลบคือร้อยละ **72.7** โดยนักเรียนชายมีระดับเจตคติเป็นลบร้อยละ **73** นักเรียนหญิงร้อยละ **72.5** จากข้อมูลย่อมแสดงให้เห็นว่า การศึกษาพฤติกรรมเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้เรื่องโรคเอดส์หรือวิธีการป้องกันจากสื่อต่างๆก็สามารถทำให้นักเรียนมีความรู้ความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น แต่ระดับความรู้ที่มากขึ้นไม่จำเป็นต้องส่งผลออกมาเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องเสมอไป สอดคล้องกับการศึกษาของสุชน พรบัณฑิตพิทมา(33) พบว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงสายอาชีพศึกษาและพาณิชย์การมีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อเอดส์เป็นไปในทางลบมากกว่าสายสามัญ และแนวโน้มที่วัยรุ่นชายจะมีทัศนคติทางลบต่อเอดส์มีสูงกว่าวัยรุ่นหญิง

และจากข้อมูลการศึกษาข้างต้นนี้จะเห็นว่านักเรียนมีระดับความรู้ค่อนข้างมาก แต่กลับมีเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีเป็นลบ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่ไม่ดี ส่วนใหญ่ยอมนำมาถึงพฤติกรรมที่ส่งผลร้ายต่อตนเองเสมอ เราจึงควรให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้อง รณรงค์อย่างต่อเนื่องในการลดพฤติกรรมเสี่ยงและเห็นประโยชน์ถึงการลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี สิงหสุธา(34) พบว่า เจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ แต่ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

4 ความสัมพันธ์ของลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลและระดับความรู้และเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดา มารดา และบุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย ส่วนในด้านประสพการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน ได้แก่ เพศและอายุเท่านั้น

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้และเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี พบว่าระดับความรู้และเจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์ และประสพการณ์การใช้สารเสพติดชนิดฉีดโดยใช้เข็มร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของวณิ ปิ่นประทีป(30) ที่พบว่า ความรู้ระดับต่างๆ ไม่มีผลต่อการเที่ยวโสเภณีและการไม่สวมถุงยางอนามัยทุกครั้ง และการศึกษาของสุพัตร์ วาณิชเสณี(31) กล่าวว่า ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ แต่ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อีกทั้งการศึกษาของอัญชลี สิงหสุธา(34) พบว่า เจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ แต่ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวรรณิภา เรืองสัจ(28) ที่พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ และการศึกษาของลดาวัลย์ หลงเจริญ(26) ที่พบว่า ความรู้และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย

1. แบบสอบถามหมวดความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี มีจำนวน 10 ข้อ ซึ่งอาจจะมีผลทำให้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม(Reliability) มีค่าค่อนข้างต่ำ (0.4597

และ 0.4238 ตามลำดับ) และอาจทำให้การแปรผลในส่วนของความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ไม่มีความเที่ยงตรงมากนัก ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปหากต้องการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ควรเพิ่มข้อคำถามให้มากขึ้น

2 การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงในหัวข้อ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ผู้วิจัยได้กำหนดอายุของการมีเพศสัมพันธ์ไว้ว่า ถ้านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี แต่จากลักษณะประชากรที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า มีนักเรียนบางส่วนแต่งงานก่อนอายุ 20 ปี และมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรส ซึ่งถ้าในกลุ่มที่ศึกษามีจำนวนของประชากรกลุ่มนี้รวมอยู่ด้วย จะทำให้ความถูกต้องของผลการศึกษาอาจคลาดเคลื่อนไปได้ ดังนั้นในครั้งต่อไปถ้าต้องการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ต้องมีการกำหนดกลุ่มที่ศึกษาและเงื่อนไขของลักษณะประชากรให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1 จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในด้านปัจจัยต่างๆ ข้างต้น ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครองควรร่วมมือกันเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและหาแนวทางแก้ไขเพื่อลดปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน

2 ผู้บริหารระดับต่างๆ และผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครองควรให้ความสำคัญและให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการช่วยเหลือและดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3 กระทรวงสาธารณสุขควรให้การสนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยี เรื่อง โรคเอดส์ และความรู้เรื่องยาเสพติด แก่โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมที่ถูกต้อง และป้องกันปัญหาการติดเชื้อเอชไอวีและปัญหาสุขภาพในหมู่นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจริงจังและครอบคลุม

4 ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของเยาวชน การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของเยาวชนจะทำให้เยาวชนสนใจในเนื้อหาที่ต้องการสื่อมากยิ่งขึ้น และให้ข้อมูลความรู้และวิธีการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงด้านต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. รมรงค์ให้มีการใช้ดูขงอนามยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนทุกประเภทโดยการสร้างค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน

2 การสร้างค่านิยมเรื่องการมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงวัยอันสมควรซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3 ควรติดตามประสิทธิภาพกิจกรรมรณรงค์ในกลุ่มนักเรียนเพื่อนำมาวางแผนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนในระบบโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีระหว่างนักเรียนในระบบและนอกระบบโรงเรียน

2 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอื่นเพื่อเปรียบเทียบ

3 ควรทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ และเพิ่มลักษณะตัวแปรที่จะศึกษาให้มีความเหมาะสมกับวิธีการศึกษา เพื่อค้นหาปัจจัยเสี่ยงด้านต่างๆให้มีความครอบคลุมยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

1. ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร . ระบาดวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
2. กลุ่มโรคเอดส์ สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. การคาดประมาณสถานการณ์โรคเอดส์ (ออนไลน์). 2547 (เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2547). แหล่งที่มา [URL/http://www.aids-thai.org/Santara_02.html](http://www.aids-thai.org/Santara_02.html)
3. กลุ่มโรคเอดส์ สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. Projections for HIV/AIDS in Thailand: 2000-2020 เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบและมาตรฐานงานเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี ณ วันที่ 15-17 มีนาคม 2547 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน พัทยา จังหวัดชลบุรี.
4. สำนักโรคเอดส์ กรมควบคุมโรค. การประเมินโครงการควบคุมโรคเอดส์. เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบและมาตรฐานงานเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี ณ วันที่ 15-17 มีนาคม 2547 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน พัทยา จังหวัดชลบุรี.
5. สำนักโรคเอดส์ กรมควบคุมโรค. แนวทางการเฝ้าระวังอุบัติการณ์การติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มประชากรเป้าหมาย ประเทศไทย 2547. เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบและมาตรฐานงานเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี ณ วันที่ 15-17 มีนาคม 2547 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน พัทยา จังหวัดชลบุรี.
6. สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. การศึกษาความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ ของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพมหานคร. เอกสารรายงานการวิจัย พฤษภาคม 2541.
7. กลุ่มโรคเอดส์ สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. เอดส์: การต่อสู้และความหวัง. เอกสารวิชาการประกอบการสัมมนาฯ 7-9 กรกฎาคม 2546 ณ อิมแพคอารีนา เมืองทองธานี นนทบุรี.

- 8 ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อที่มีอาการในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2527 ถึง
31 ธันวาคม พ.ศ.2546(ออนไลน์).2547 (เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2547) แหล่ง
ที่มา:URL: http://epid.moph.go.th/epi40_aids.html
- 9 รหัส หัสดี และสุรางค์ ดวงคำวงศ์. การสุศึกษาและประชาสัมพันธ์กับการพัฒนาสาธารณสุข
เพื่อบรรลุดูสุขภาพดีถ้วนหน้า. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์
การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2536
- 10 กองสุศึกษา สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. แนวคิด ทฤษฎี และ
การนำไปใช้ในการดำเนินงานสุศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ. นนทบุรี.
กองสุศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2542
11. Green LW, Kreuter MW, Deeds SG Partridge KB. Health Education Planning a
Diagnostic Approach California: Mayfield Publishing Company, 1980
12. Green LW, Kreuter MW, Health Promotion Planning and Education and Environmental
Approach California: Mayfield Publishing Company, 1991.
- 13 สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลง. ในเอกสารการสอนชุดวิชาสุ
ศึกษาหน่วยที่1 - 7. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิ
ราช ,2534
- 14 ประภาพัญญ์ สุวรรณ. พฤติกรรมสุขภาพ. ในเอกสารการสอนชุดวิชาสุศึกษา หน่วยที่ 1-7.
พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534
- 15 นิภา มนุญปิฎ. การวิจัยทางสุศึกษา. ภาควิชาสุศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534
- 16 พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และวันเพ็ญ มาอุ่น. พฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อ
การติดเชื้อเอดส์. ใน: พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, เพ็ญจันทร์ ประดับมุข, ศันสนีย์ เรือง
สอน. องค์ความรู้ของงานวิจัยเอดส์ด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์
ครั้งที่ 1. นครปฐม: โรงพิมพ์รุ่งแสง, 2541 : หน้า 25-75.
17. ชนพรรณ ฟองศิริ และคณะ. รายงานผลการดำเนินงานและการประเมินผลโครงการพัฒนา
รูปแบบการป้องกันและการควบคุมการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มหญิงวัยรุ่นในประเทศไทย.
กรุงเทพ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2542
- 18 อุไรวรรณ คณิตเกษม. พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายในชุมชนแออัด. เอกสารประกอบการ
บรรยายเรื่องโครงการวิจัยทางพฤติกรรมเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในประเทศไทย.
วันที่ 2 สิงหาคม 2537. กรุงเทพมหานคร: โรงแรมรอยัลริเวอร์

19. ชลอศรี แดงเปี่ยม และประยงค์ ลีมีตระกูล. ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศที่มีผลต่อการเป็นกามโรคของเด็กวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526
20. สมชาย ลักขณานุกฤษณ์. ปัจจัยทางสังคมจิตวิทยา ที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันกามโรค ที่ถูกต้องในนักเรียน นักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
21. จารุรัตน์ เจียมประชนารากร. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกัน โรคเอดส์ ของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537: 146
22. จุฑามาศ นุชนารถ. การมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดของนักเรียนวัยรุ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และการวางแผนประชากร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
23. นฤมล รัตน์ไพจิตร. ความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพและแบบแผนพฤติกรรมป้องกันสุขภาพของวัยรุ่น: ศึกษากรณีโรคเอดส์. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533
24. ทิชา ณ นคร. วัฒนธรรมวัยรุ่นกับพฤติกรรมทางเพศ. รายงานการประชุมวิชาการพฤติกรรมสุขภาพ ครั้งที่ 4 ณ อาคารเรียนรวมและหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, 2537.
25. ศุภจรี วชิวิวัฒน์. ความรู้ ทักษะคิด ประสิทธิภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศและโรคเอดส์ การศึกษานักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533
26. ลดาวัลย์ หลงเจริญ. พฤติกรรมทางเพศและการดูแลตนเองของชาวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
27. ชุมมาศ กัลยาณมิตร. ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติเกี่ยวกับการประพฤตินอไม่เหมาะสมกับสภาพ และวัยของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

28. วรรณิกา เรืองล้ำ. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนไทยอายุ 15-24 ปี. วิทยานิพนธ์
สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532
29. วีรสิทธิ์ สิทธิไทรย์. ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของเยาวชนไทย. รายงานวิจัยสถาบัน ประชากร
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532
30. วณี ปิ่นประทีป. ความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จังหวัด
พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกัน
และ สังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534
31. สุพักตร์ วาณิชเสณี และขจิต ชูปัญญา. ทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่น
วารสารโรคเอดส์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร, 2533
32. ปรียา อันตระกุล. ความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต
กรุงเทพมหานคร ในด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว. วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมและมนุษยวิทยา (สาขาประชากร
ศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532
33. สุชน พรบัณฑิตย์ปัทมา. การศึกษา ความรู้พฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ของนักเรียน
อาชีพะในเขตกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2533
34. อัญชลี สิงหสุต. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติกับพฤติกรรมการป้องกันการติด
เชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษาในระดับอาชีพะในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535
35. อังสนา บุญธรรม. เปรียบเทียบปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางเพศต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเขตชนบทกับเขตเมืองจังหวัดนครราชสีมา.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535
36. กฤตยา อาชวนิจกุล. (พฤษภาคม, 2537). ครอบครัว บทบาทหญิงชาย พฤติกรรมทางเพศ
และโรคเอดส์. รายงานการประชุมวิชาการพฤติกรรมสุขภาพ ครั้งที่ 4 อาคารเรียน
รวมและหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาด
ใหญ่ สงขลา.
37. กฤตยา อาชวนิจกุล และวารภรณ์ แซ่มสนิท. (2538). วัยรุ่นชายไทยกับการซื้อประเวณีการ
ศึกษาแนวทางการเปลี่ยนแปลงค่านิยมการซื้อประเวณี. รายงานการวิจัยทางสังคม
ศาสตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

38. วิชาญ วิทยาชัย. (2532). ภัยเงียบที่คุกคามเยาวชนไทย. ข่าวสาร โรคเอดส์, 2(16)เมษายน 2532).6
39. จิรุตน์ ศรีรัตนบัลล์. การทดสอบความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของเครื่องมือวิจัย. ใน รองศาสตราจารย์ นายแพทย์บดินทร์ ษณะมัน ศาสตราจารย์แพทย์หญิงพัสดินี นุชประยูร. การวิจัยชุมชนทางการแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร, 2541: หน้า 251.
40. กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร: บริษัท ชรรรมสาร จำกัด, 2546.
41. ธวัชชัย งามสันติวงศ์. หลักและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่องานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: เซนจูรี่ จำกัด, 2543.
42. Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffts. New Jersey. Prentice Hall, 1970. p. 178
43. World Health Organization. Global prevalence and incidence of selected curable sexually transmitted infections: overview and estimates. Geneva: World Health Organization, 2001.
44. Bonus MJ R. Expanding the range of interventions to reduce HIV among adolescent. In: Sumartojo E, Laga M, Editors. AIDS. Volume 14. Supplement 1. Lippincott Williams & Wilkins; 2000. p.s33-s40
45. Dowsett G, Aggleton P. Young people and risk-taking in sexual relations. In: Sex and young contextual factors affecting risk for HIV / AIDS. UNAIDS. Geneva; 1999. p. 10-56

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามการวิจัย

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มนักเรียนชาย
ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของนิสิตมหาบัณฑิต ภาควิชา
เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อมูลที่ได้จะทำการนำ
เสนอแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงแนวโน้มของพฤติกรรมสุขภาพ ที่สำคัญใน
กลุ่มเยาวชน ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการให้บริการสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

**คำตอบที่นักเรียนให้กับการศึกษาครั้งนี้ จะถูกเก็บเป็นความลับอย่างเคร่งครัด โดยนักเรียนไม่ต้อง
ระบุชื่อ และขอได้โปรดตอบตามความเป็นจริง**

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ
2. ประสิทธิภาพการมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 20 ข้อ
3. ประสิทธิภาพการใช้สารเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์ จำนวน 5 ข้อ
4. ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ จำนวน 10 ข้อ

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท X ลงใน **๕** และเติมคำตอบลงในช่องว่าง ขอได้โปรดตอบทุกข้อ คำถาม
มีทั้งหมด 44 ข้อ ดังตัวอย่าง

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
1.	นักเรียนเกิด พ.ศ. อะไร	พ.ศ. ....2531..... ปัจจุบันอายุ .....16.....ปี บริบูรณ์
2	นักเรียนมีเพื่อนสนิทหรือไม่	๕1. มี จำนวน .....5..... คน ๕ 2 ไม่มีเพื่อนสนิท

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
1.	นักเรียนเกิด พ.ศ. อะไร	พ.ศ. .... ปัจจุบันอายุ.....ปี บริบูรณ์
2.	ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษา	๕ 1. ระดับประถมศึกษา ๕ 2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๕ 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3.	ระดับการศึกษาสูงสุดที่เคยเรียนในระบบโรงเรียน	๕ 1. ไม่เคยเรียน ๕ 2. ในช่วงระดับ ป.1 - ป.6 ๕ 3. ในช่วงระดับ ม.1 - ม.3 ๕ 4. อื่นๆ (ระบุ).....
4.	เหตุผลที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียน	๕ 1. ปัญหาด้านการเงิน / ค่าใช้จ่าย ๕ 2. ปัญหาครอบครัว (ระบุ)..... ๕ 3. ปัญหาส่วนตัว (ระบุ)..... ๕ 4. อื่นๆ (ระบุ).....
5.	สถานภาพสมรสของบิดามารดา	๕ 1. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ๕ 2. แยกกันอยู่เพราะทำงานคนละที่ ๕ 3. แยกกันอยู่เพราะหย่าร้าง ๕ 4. บิดาเสียชีวิต ๕ 5. มารดาเสียชีวิต ๕ 6. บิดาและมารดาเสียชีวิต
6.	ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยกับใคร	๕ 1. บิดาและมารดา ๕ 2. บิดาหรือมารดาคนเดียว ๕ 3. เพื่อน ๕ 4. แฟน ๕ 5. พักกับญาติ (ลุง ป้า น้า อา) ๕ 6. อยู่คนเดียว ๕ 7. อื่นๆ ระบุ.....

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
7.	ปัจจุบันท่านพักอาศัยที่ใด	๕ 1. บ้าน ๕ 2. หอพัก / อพาร์ทเมนต์ ๕ 3. วัด ๕ 4. อื่นๆ (ระบุ).....
8.	ปัจจุบันท่านมีรายได้ประจำหรือไม่ และกำลังทำอะไร	๕ 1. ไม่มีรายได้ประจำ โดย ( ) 1.1 อยู่บ้านเฉยๆ โดย ( ) รอคอยศึกษาต่อโรงเรียนในระบบ ( ) กำลังหางานทำ ( ) 1.2 ช่วยเหลือกิจการที่บ้าน ( ) 1.3 รับจ้างทั่วไป (รับจ้างเป็นครั้งคราว) ๕ 2. มีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท ระบุ..... (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ( ) 2.1 ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ( ) 2.2 มีกิจการส่วนตัว ( ) 2.3 ลูกจ้างประจำ เช่น ร้านขายของ ร้าน อาหาร ( ) 2.4 อื่นๆ (ระบุ)..... ๕ 3. อื่นๆ (ระบุ).....
9.	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนทำกิจกรรมใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	๕ 1. อ่านหนังสือ ๕ 2. ดูหนัง ฟังเพลง ๕ 3. ออกกำลังกาย ๕ 4. ช้อปปิ้ง ๕ 5. เล่นอินเทอร์เน็ต ๕ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
10	นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ หรือไม่	๕ 1. เคย ครั้งแรกเมื่ออายุ.....ปี ๕ 2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ (ข้ามไปตอบข้อที่ 16)
11.	นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับใคร	๕ 1. ผู้ที่ขายบริการทางเพศ เช่น โสเภณี หมอนวด นักร้อง เด็กเสิร์ฟ ฯลฯ ๕ 2. แฟน หรือคนรัก (ผู้หญิง) ๕ 3. ผู้หญิงอื่นนอกเหนือจากข้อ 1 และข้อ 2 ๕ 4. ผู้ชาย
12	การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก นักเรียนสวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้
13	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศ (เช่น โสเภณี นักร้อง เด็กเสิร์ฟ นักเรียนที่ขายบริการทางเพศ ฯลฯ) หรือไม่	๕ 1. เคย จำนวน.....คน ๕ 2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการในรอบ 12 เดือน (ข้ามไปตอบข้อที่ 15) ๕ 3. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการเลย (ข้ามไปตอบข้อที่ 16)
14	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา หากนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงขายบริการทางเพศ (เช่น โสเภณี นักร้อง เด็กเสิร์ฟ นักเรียน หรือ นักเรียน)นักเรียนสวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวมทุกครั้ง ๕ 2. สวมบางครั้ง ๕ 3. ไม่เคยสวม

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
15.	ครั้งล่าสุดที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับหญิงชายบริการทางเพศ นักเรียนสวมถุงยางอนามัย หรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้
16.	นักเรียนเคยมีแฟน คนรัก หรือคู่ที่อยู่กินด้วยกันหรือไม่	๕ 1. เคย ๕ 2. ไม่เคย
17.	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก หรือไม่	๕ 1. เคย จำนวน.....คน ๕ 2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรักในรอบ 12 เดือน (ข้ามไปตอบข้อที่ 19) ๕ 3. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรักเลย (ข้ามไปตอบข้อที่ 20) ๕ 4. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เลย (ข้ามไปตอบข้อที่ 30)
18.	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา หากนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก นักเรียนสวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวมทุกครั้ง ๕ 2. สวมบางครั้ง ๕ 3. ไม่เคยสวม
19.	ครั้งล่าสุดที่นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก นักเรียนสวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้
20.	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น (ที่ไม่ใช่หญิงชายบริการทางเพศ แฟน หรือคนรัก) หรือไม่	๕ 1. เคย จำนวน.....คน ๕ 2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นในรอบ 12 เดือน (ข้ามไปตอบข้อที่ 22) ๕ 3. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นเลย (ข้ามไปตอบข้อที่ 23)

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
21.	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา หากนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น นักเรียนสวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวมทุกครั้ง ๕ 2. สวมบางครั้ง ๕ 3. ไม่เคยสวม
22.	ครั้งล่าสุดที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น นักเรียนสวมถุงยางอนามัย หรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้
23.	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ (ทางปากหรือทางทวารหนัก) กับผู้ชายด้วยกันหรือไม่	๕ 1. เคย ๕ 2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายในรอบ 12 เดือน (ข้ามไปข้อที่ 25) ๕ 3. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายเลย (ข้ามไปตอบข้อที่ 26)
24.	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา หากนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ (ทางปากหรือทางทวารหนัก) กับผู้ชายด้วยกัน นักเรียนหรือคู่ของนักเรียนสวมถุงยางอนามัย หรือไม่	๕ 1. สวมทุกครั้ง ๕ 2. สวมบางครั้ง ๕ 3. ไม่เคยสวม
25.	ครั้งล่าสุดที่นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกัน นักเรียนหรือคู่ของนักเรียนสวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
26.	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา จำนวนคนที่นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ด้วย ทั้งหมดกี่คน	๕ 1. จำนวน.....คน ๕ 2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือน ๕ 3. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เลย (ข้ามไปตอบข้อที่ 30)
27.	ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย นักเรียนนำถุงยางอนามัยมาจากไหน	๕ 1. พกติดตัว ๕ 2. ซื้อจากร้านขายยา ๕ 3. ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่น บิ๊กนัมมัน ๕ 4. ซื้อจากห้างสรรพสินค้า ๕ 5. ซื้อจากร้านขายของชำ ๕ 6. สถานบริการเตรียมไว้ ๕ 7. คู่่นอนเตรียมมา ๕ 8. อื่นๆ ระบุ..... ๕ 9. ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย
28.	นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์โดยได้รับสิ่งตอบแทน หรือไม่	๕ 1. เคย ๕ 2. ไม่เคย
29.	สิ่งตอบแทนที่นักเรียนได้รับจากการมีเพศสัมพันธ์คืออะไร	๕ 1. เงินสด ๕ 2. ของมีค่า เช่น แหวน สร้อย โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ ๕ 3. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการใช้สารเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ												
30	นักเรียนเคยลองหรือเคยใช้สารเสพติดหรือไม่	๕ 1. เคย ๕ 2. ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อที่ 32)												
31.	นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติดชนิดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	<table border="0"> <tr> <td>๕ 1. บุหรี่</td> <td>๕ 6. ยาเค</td> </tr> <tr> <td>๕ 2. ยาบ้า</td> <td>๕ 7. ยาอี</td> </tr> <tr> <td>๕ 3. กาว, ทินเนอร์</td> <td>๕ 8. กระท่อม</td> </tr> <tr> <td>๕ 4. เฮโรอีน</td> <td>๕ 9. ฟีน</td> </tr> <tr> <td>๕ 5. กัญชา</td> <td>๕ 10. อื่นๆ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ระบุ.....</td> </tr> </table>	๕ 1. บุหรี่	๕ 6. ยาเค	๕ 2. ยาบ้า	๕ 7. ยาอี	๕ 3. กาว, ทินเนอร์	๕ 8. กระท่อม	๕ 4. เฮโรอีน	๕ 9. ฟีน	๕ 5. กัญชา	๕ 10. อื่นๆ		ระบุ.....
๕ 1. บุหรี่	๕ 6. ยาเค													
๕ 2. ยาบ้า	๕ 7. ยาอี													
๕ 3. กาว, ทินเนอร์	๕ 8. กระท่อม													
๕ 4. เฮโรอีน	๕ 9. ฟีน													
๕ 5. กัญชา	๕ 10. อื่นๆ													
	ระบุ.....													
32	ครั้งล่าสุดที่นักเรียน มีเพศสัมพันธ์นักเรียนใช้สารเสพติด ก่อนการ มีเพศสัมพันธ์หรือไม่	๕ 1. ใช้ ๕ 2. ไม่ใช้ ๕ 3. จำไม่ได้ ๕ 4. ไม่เคย มีเพศสัมพันธ์เลย												
33	นักเรียนเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือไม่	๕ 1. เคย ๕ 2. ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อที่ 35)												
34	ครั้งล่าสุดที่นักเรียนเคย มีเพศสัมพันธ์นักเรียนดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ก่อนมีเพศสัมพันธ์หรือไม่	๕ 1. ดื่ม ๕ 2. ไม่ดื่ม ๕ 3. จำไม่ได้ ๕ 5. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เลย												

ส่วนที่ 4 ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ	
35.	การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่
36.	การมีคู่นอนเพียงคนเดียวที่ไม่มีเชื้อเอดส์เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่
37.	คนที่เรามองเห็นว่ามีสุขภาพร่างกายแข็งแรงคืออาจจะเป็นคนที่มีเชื้อเอดส์ได้ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่
38.	การใช้ยาเสพติดโดยใช้เข็มฉีดยาชนิดฉีดเข้าเส้นร่วมกับคนอื่นสามารถติดเชื้อเอดส์ได้ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่
39.	การดื่มของมึนเมาก่อนการมีเพศสัมพันธ์ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่

เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์

กรุณาทำเครื่องหมาย **X** ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
40. โรคเอดส์เป็นโรคที่ร้ายแรงแต่เราสามารถป้องกันได้				
41. ไม่อยากติดเชื้อเอดส์ก็ต้องไม่มีเพศสัมพันธ์				
42. ควรคุมเพศสัมพันธ์เมื่อคู่นอนฝ่ายหญิงมีรอบเดือนเพราะจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์				
43. เมื่อมีเพศสัมพันธ์ต้องใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์				
44. ก่อนแต่งงานเราควรพาผู้สมรสไปตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวี				

แบบสอบถามการวิจัย

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มนักเรียนหญิง
ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของนิสิตมหาบัณฑิต ภาควิชา
เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อมูลที่ได้จะทำการนำ
เสนอแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงแนวโน้มของพฤติกรรมสุขภาพ ที่สำคัญใน
กลุ่มเยาวชน ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการให้บริการสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

**คำตอบที่นักเรียนให้กับการศึกษาครั้งนี้ จะถูกเก็บเป็นความลับอย่างเคร่งครัด โดยนักเรียนไม่ต้อง
ระบุชื่อ และขอได้โปรดตอบตามความเป็นจริง**

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ
2. ประสิทธิภาพการมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 16 ข้อ
3. ประสิทธิภาพการใช้สารเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์ จำนวน 5 ข้อ
4. ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ จำนวน 10 ข้อ

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท X ลงใน **£** และเติมคำตอบลงในช่องว่าง ขอได้โปรดตอบทุกข้อ คำ
ถามมีทั้งหมด 40 ข้อ ดังตัวอย่าง

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
1.	นักเรียนเกิด พ.ศ. อะไร	พ.ศ. ....2531..... ปัจจุบันอายุ .....16.....ปี บริบูรณ์
2	นักเรียนมีเพื่อนสนิทหรือไม่	£1. มี จำนวน .....5..... คน £ 2 ไม่มีเพื่อนสนิท

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
1.	นักเรียนเกิด พ.ศ. อะไร	พ.ศ..... ปัจจุบันอายุ.....ปี บริบูรณ์
2.	ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษา	๕ 1. ระดับประถมศึกษา ๕ 2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๕ 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3.	ระดับการศึกษาสูงสุดที่เคยเรียนในระบบโรงเรียน	๕ 1. ไม่เคยเรียน ๕ 2. ในช่วงระดับ ป.1 - ป.6 ๕ 3. ในช่วงระดับ ม.1 - ม.3 ๕ 4. อื่นๆ ระบุ.....
4.	เหตุผลที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียน	๕ 1. ปัญหาด้านการเงิน / ค่าใช้จ่าย ๕ 2. ปัญหาครอบครัว (ระบุ)..... ๕ 3. ปัญหาส่วนตัว (ระบุ)..... ๕ 4. อื่นๆ (ระบุ).....
5.	สถานภาพสมรสของบิดามารดา	๕ 1. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ๕ 2. แยกกันอยู่เพราะทำงานคนละที่ ๕ 3. แยกกันอยู่เพราะหย่าร้าง ๕ 4. บิดาเสียชีวิต ๕ 5. มารดาเสียชีวิต ๕ 6. บิดาและมารดาเสียชีวิต
6.	ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยกับใคร	๕ 1. บิดาและมารดา ๕ 2. บิดาหรือมารดาคนเดียว ๕ 3. เพื่อน ๕ 4. แฟน ๕ 5. พักกับญาติ (ลุง ป้า น้า อา) ๕ 6. อยู่คนเดียว ๕ 7. อื่นๆ (ระบุ).....
7.	ปัจจุบันท่านพักอาศัยที่ใด	๕ 1. บ้าน ๕ 2. หอพัก / อพาร์ทเมนท์ ๕ 3. วัด ๕ 4. อื่นๆ (ระบุ).....

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
8	ปัจจุบันท่านมีรายได้ประจำหรือไม่และกำลังทำอะไร	๕1. ไม่มีรายได้ประจำ โดย ( ) 1.1 อยู่บ้านเฉยๆ โดย ( ) รอคอยการศึกษาต่อโรงเรียนในระบบ ( ) กำลังหางานทำ ( ) 1.2 ช่วยเหลือกิจการที่บ้าน ( ) 1.3 รับจ้างทั่วไป (รับจ้างเป็นครั้งคราว) ๕2. มีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท ระบุ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ( ) 2.1 ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ( ) 2.2 มีกิจการส่วนตัว ( ) 2.3 ลูกจ้างประจำ เช่น ร้านขายของ ร้านอาหาร ( ) 2.4 อื่นๆ (ระบุ).....
9	เมื่อมีเวลว่างนักเรียนทำกิจกรรมใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	๕1. อ่านหนังสือ ๕2. ดูหนัง ฟังเพลง ๕3. ออกกำลังกาย ๕4. ซ้อมเปียโน ๕5. เล่นอินเทอร์เน็ต ๕6. อื่น(ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
10	นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์หรือไม่	๕1. เคยมีเพศสัมพันธ์ ครั้งแรกเมื่ออายุ.....ปี ๕2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ (ข้ามไปตอบข้อที่ 14)
11.	นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ ครั้งแรกกับใคร	๕1. แฟน หรือคนรัก ๕2. ผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่แฟน หรือคนรัก ๕3. ผู้หญิง ๕4. จำไม่ได้

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
12	ถ้าเคย นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ ครั้งแรกโดย สมัครใจหรือไม่	๕ 1. สมัครใจ ๕ 2. ไม่สมัครใจ
13	การมีเพศสัมพันธ์ ครั้งแรก คู่ของนักเรียน สวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้
14	นักเรียนเคยมีแฟน คนรัก หรือคู่ที่อยู่กิน ด้วยกัน หรือไม่	๕ 1. เคย ๕ 2. ไม่เคย
15	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนเคยมี เพศสัมพันธ์ กับ แฟน คนรัก หรือไม่	๕ 1. เคย จำนวน.....คน ๕ 2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ กับแฟน คนรักในรอบ 12 เดือน (ข้ามไปตอบข้อที่ 17) ๕ 3. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ กับแฟน คนรักเลย (ข้ามไปตอบข้อที่ 18) ๕ 4. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เลย (ข้ามไปตอบข้อที่ 26)
16	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา หากนักเรียน เคยมีเพศสัมพันธ์ กับ แฟน คนรัก คู่ของ นักเรียนสวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวมทุกครั้ง ๕ 2. สวมบางครั้ง ๕ 3. ไม่เคยสวม
17	ครั้งล่าสุดที่นักเรียน มีเพศสัมพันธ์ กับ แฟน คนรัก คู่ของนักเรียนสวมถุงยาง อนามัย หรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ
18	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ กับผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่แฟน คนรัก หรือไม่	๕ 1. เคย จำนวน.....คน ๕ 2. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ กับผู้ชายอื่น ในรอบ 12 เดือน (ข้ามไปตอบข้อที่ 20) ๕ 3. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายอื่นเลย (ข้ามไปตอบข้อ 21) ๕ 4. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เลย (ข้ามไปข้อที่ 26)
19	ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา หากนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่แฟน คนรัก คู่ของนักเรียนสวมถุงยางอนามัย หรือไม่	๕ 1. สวมทุกครั้ง ๕ 2. สวมบางครั้ง ๕ 3. ไม่เคยสวม
20	ครั้งล่าสุดที่นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่ แฟน คนรัก คู่ของนักเรียนสวมถุงยางอนามัยหรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้
21.	ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด นักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับใคร	๕ 1. แฟน คนที่รักที่อยู่กินด้วยกัน ๕ 2. แฟน คนรักที่ไม่ได้อยู่กินด้วยกัน ๕ 3. ผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่ แฟน คนรัก ๕ 4. ผู้หญิง
22	ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด นักเรียนได้ขอร้องให้คู่ของนักเรียนสวมถุงยางอนามัย หรือไม่	๕ 1. ขอร้อง ๕ 2. ไม่ขอร้อง
23	ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด คู่ของนักเรียนสวมถุงยางอนามัย หรือไม่	๕ 1. สวม ๕ 2. ไม่สวม ๕ 3. จำไม่ได้

28	ครั้งล่าสุดที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนใช้สารเสพติด ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ หรือไม่	๕ 1. ใช่ ๕ 2. ไม่ใช่ ๕ 3. ไม่เคยใช้สารเสพติดเลย ๕ 4. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เลย ๕ 5. ไม่เคยใช้สารเสพติดและไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เลย
29	นักเรียนเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือไม่	๕ 1. เคย ๕ 2. ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อที่ 31)
30	ครั้งล่าสุดที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ก่อนมีเพศสัมพันธ์ หรือไม่	๕ 1. ดื่ม ๕ 2. ไม่ดื่ม ๕ 3. ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เลย ๕ 4. ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เลย ๕ 5. ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เลย

ส่วนที่ 4 ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์

ข้อที่	คำถาม	คำตอบ	
31.	การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่
32.	การมีคู่นอนเพียงคนเดียวที่ไม่มีเชื้อเอดส์ เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่
33.	คนที่เรามองเห็นว่ามีสุขภาพร่างกายแข็งแรงคืออาจจะเป็นคนที่มีเชื้อเอดส์ได้ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่
34.	การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นร่วมกับคนอื่น สามารถติดเชื้อเอดส์ได้ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่
35.	การดื่มของมึนเมาก่อนมีเพศสัมพันธ์ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ใช่หรือไม่	๕ 1. ใช่	๕ 2. ไม่ใช่

เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์

กรุณาทำเครื่องหมาย **X** ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
36. โรคเอดส์เป็นโรคที่ร้ายแรงแต่สามารถป้องกันได้				
37. ไม่อยากติดเชื้อเอดส์ก็ต้องไม่มีเพศสัมพันธ์				
38. ควรคุมเพศสัมพันธ์เมื่อคู่นอนฝ่ายหญิงมีรอบเดือน เพราะจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์				
39. เมื่อมีเพศสัมพันธ์ต้องสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งเพื่อป้องกัน การติดเชื้อเอดส์				
40. ก่อนแต่งงานเราควรพาคู่สมรสไปตรวจเลือดหาเชื้อ เอชไอวี				

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

1. นายแพทย์เกษม ตังเกษมสำราญ   ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลชาติตระการ
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
2. นายกฤษณ์ดิวัฒน์ ฉัตรทอง   หัวหน้างานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
โรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
3. อาจารย์คุณฉวี สุวรรณคง   อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและการกีฬา
มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
4. นางสาววิภา ภวานาภรณ์   นักวิชาการสาธารณสุข 8 สำนักวินโรคและโรคเอดส์
และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข
5. นายสุทธิสาร วัฒนมนโน   เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายชาติวุฒิ ชนบัตร เกิดวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2516 ที่จังหวัดระนอง สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2534 จากโรงเรียนกระบือวิทยา จังหวัดระนอง จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อวิทยาลัยการสาธารณสุขสุรินทรภาคใต้ จังหวัดยะลา และสำเร็จการศึกษาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2542 ได้ปฏิบัติงานครั้งแรกระหว่าง พ.ศ. 2536 - 2545 ฝายสุขาภิบาลและป้องกันโรค โรงพยาบาลกระบือ จังหวัดระนอง เริ่มเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย